Poštnina plačana — Sped. abbon. post. — II gr.

GOSPODARSTVO

TRGOVINA ★ FINANCE ★ INDUSTRIJA ★ OBRT ★ KMETIJSTVO

LETO VI. ŠT. 128 — TRST, 15. AVGUSTA 1952 — CENA LIR 20

Ne prodajajte svoje zemlje!

Zemlja je bila doslej še edina zaščita našemu človeku — edino zatočišče, kamor ni segla tako lahko roka italijanskega oblastnika, ki našemu človeku odreka kruh v javnih službah, ali pa mu ga ponuja pod nesprejemljivim pogojem, da namreč proda svojo dušo.

Na kraški zemlji in ob obali od Stivana do Milj je naš človek trdno stal in kljuboval južnim vetrovom. Odkar so Italijani po zlomu leta 1945 zopet dobili oblast v svoje roke in razpolagajo z ogromnimi denarnimi sredstvi, so se vrgli kot »tujci zemlje lačni« na ta košček slovenske zemlje.

Z zakonom razlaščajo našo zemljo za italijansko industrijo, za italijanske potujčevalnice in druge ustanove, za italijanske stanovanjske bloke, za ceste itd. po skrajno nizkih cenah. V Sv. Križu so n. pr. ponujali, ko so gradili avtomobilsko cesto, 25 lir za kvadratni meter, v Zavljah so za italijansko industrijo v industrijskem pristanišču nakupili 1,400.000 kvadratnih metrov slovenske zemlje po povprečni ceni 180 lir za kvadratni meter, medtem ko je tržna cena okoli 1000; na Občinah so ponujali okoli 200 lir za zemljišča, ki se sicer prodajajo tudi okoli 1000 lir kvadratni meter, a za lonjerske vinograde 300 lir.

Lahko je njim! V rokah imajo vse banke — navrh še slovenske kreditne zavode, ki so nam jih pobrali s fašističnimi ukazi — vso industrijo in pomorstvo. Hkrati uživajo tudi popolno naklonjenost ZVU in po londonskem sporazumu so dobili v roke vse gospodarske resore Zavezniške vojaške uprave. Njihovo gospodarstvo v Trstu se je okrepilo samo z denarjem Marshallovega plana za okoli 20 milijard lir. (Mussolinijeva vladavina je podelila Trstu v vsem času italijanske zasedbe komaj 12 milijard lir kreditov po današnji vrednosti.)

Italijanski srednji stan v Trstu se je po vojni s tem ameriškim denarjem, ki se po raznih kanalih preliva od ZVU do najmočnejšega industrijca, zadnjega pridobitnika in razumnika. Poleg tega so dobrodošli krediti za razne stanovanjske akcije. Vselej gre za slovensko zemljo, ki tako prehaja v italijanske roke.

Ako se bo ta razvoj nadaljeval še nekaj let, potem ne bo niti potrebna formalna priključitev Trsta k Italiji.

Naš kmet prodaja — prisiljeno z zakonoma, ali zaradi bede, ali pa omamljen z denarjem. Obubožal je, ker je težko kljubuje konkurenci italijanskega kmetijstva. Domačih denarnih zavodov, ki bi pritekli na pomoč kmetu ali bi podprli slovenskega obrtnika delavca in razumnika nimamo več, ker jih nam niso vrnili niti predstavniki zahodnih demokracij. Iz Marshallovega sklada so Slovenci prejeli samo okoli 65 milijonov lir (50 za kmetijstvo in okoli 15 za industrijo).

V zadnjem času prodajajo zlasti Križani svojo zemljo ob morju pod avtomobilsko cesto od Grljana dalje proti italijanski meji.

Kakor rečeno, mi ne razpolagamo z denarjem, da bi lahko zavarovali to zadnjo ped slovenske zemlje ob morju. Toda vedno ni vmes vprašanje denarja, temveč neodpustljiva lahkomiselnost ljudi, ki so zgubili notranjo hrbtenico, vezi do svoje zemlje, svojih očetov, svojega doma in svojega naroda.

KOLIKO BO PLAČALA NEMCIJA IZRAELCEM

Predstavniki Zahodne Nemčije in Izraela se še vedno pogajajo v Haagu na Holandskem glede odškodnine, ki naj jo Nemčija plača za preganjanje Židov pod nacistično vladavino. Prišlo je v načelu do sporazuma, po katerem bo Nemčija izplačala odškodnino Izraelcem v teku 10 let, in sicer bo prvi dve leti plačala po 200 milijonov nemških mark na leto in kasneje po 250 milijonov DM do preteka 10 leta. Nemci bodo za ta denar izvažali blago v Izrael, in sicer surovine in izdelke.

Prekop Sredozemsko morje - Atlantski ocean

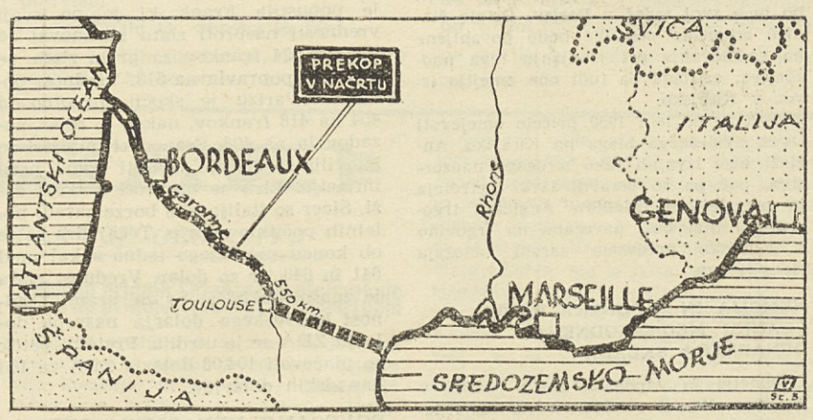

Francoski skupščini je bil predložen predlog za ustanovitev družbe, ki bi proučila pogoje **za gradnjo prekopa med Atlantskim in Sredozemskim morjem.** Na čelu francoskih parlamentarcev, ki se zavzemajo za uresničenje te zamisli, je bivši propagandi minister Coste Floret, ki je bil tudi poročevalec odbora za zunanje zadeve narodne skupščine glede Schumanovega načrta.

Zamisel je pozdravilo 32 francoskih trgovinskih zbornic, 300 mest, na stotine občinskih in pokrajinskih svetnikov iz 32 departmentov. Zamisel je na prvi pogled tako drzna, kakor je bil načrt v prejšnjem stoletju za gradnjo Sueškega prekopa. Novi prekop bi bil seveda tudi vojaškega pomena.

Z izvršitvijo tega načrta, **bi se vožnja velikih čezmorskih parnikov, ki plovejo iz Evrope v Severno Ameriko in v nasprotni smeri skrajšala za 2-3 dni.** Hkrati bi se zmanjšal pomen Gibraltarja. Pristanišči Bordeaux in Marseille bi silno pridobili v trgovini med Bližnjim vzhodom in Ameriko. **Pospešil, bi se zlasti prevoz petroleja iz Bližnjega vzhoda.** Računajo, da bi plulo skozi novi prekop 15-20.000 ladij na leto. Prekop bi izkopali v globino 14 m, tako, da bi po njem lahko vozile tudi največje ladje. Dolg bi bil 492 km in bi deloma potekal po reki Garonne. Širok bi bih 139 m.

Težava nastaja predvsem **zaradi razlike v višini morskih gladin, ki doseže 18 m.** Prvotno so računali, da bo treba zgraditi 20 zapornic, da bi se lahko premagala ta razlika; zdaj pa mislijo, da bi zadostovalo 8 zapornic.

Prekop bi gradili 7-8 let. Za finansiranje izvedbe tega načrta bi morali potrošiti okoli 500 milijard frankov (okoli 700 milijard lir).

Poleg velike koristi, ki bi jo prekop prinesel plovbi, je treba navesti še izkoriščanje vodne sile za elektrarne.

Zmogljivost elektrarn, ki bi jih zgradili ob prekopu, bi dosegla 2 milijardi kw na leto. Poleg tega bi nabrano vodo izkoriščali za namakanje polj.

V GENOVI SE RAZBURJAJO

Načrt za gradnjo prekopa, ki bi združil Sredozemsko morje in Atlantski ocean je zelo razburil Genovežane. Jasno je, da bi novi prekop pospešil razvoj prometa v Marseillu, glavnem tekmecu Genove. Genovežani se zlasti bojijo, da bi Genova zgubila promet iz Srednje Evrope v Ameriko. Razdalja med Marseillem in Londonom bi se zmanjšala za polovico, med Londonom in Sueškim prekopom pa za 1/4. Genovežani pozivajo rimsko vlado naj nakaže večje kredite za zboljšanje cest med Srednjo Evropo in Genovo, da bi se tako laže borili proti konkurenci Marseillea.

Suša v ZDA

Po uradnih poročilih je suša v nekaterih državah ZDA napravila silno škodo. Uradno so proglasili področje 8 držav kot »disaster areas«, t. j. kot močno prizadete pokrajine, in sicer države Alabama, Kentucky, Georgija, Mississippi, Tennessee, South Carolina, Maine in Massachusetts. Države bodo priskočile kmetom **na pomoč s posojili proti nizkim obrestim (3%).** Kot jamstvo bodo kmetje zagotovili državi pridelek in živino. Kmetje bodo lahko prejeli posojilo tudi proti zastavi drugih kmetijskih pridelkov.

(»Gospodarstvo« je v zadnji številki predlagalo, naj bi tudi našim kmetom, ki so bili prizadeti od suše, dovolili posojila pod ugodnimi pogoji, n. pr. brezobrestna posojila.)

PREOBRAZBA ČESKOSLOVAŠKE PLOVBE

«Češkoslovaška družba za plovbo na Labi» »in «Češkoslovaška družba za plovbo na Odri» sta bili združeni v enotni koncern pod imenom «Češkoslovaška družba za plovbo Laba - Odra». Sedež družbe je v Pragi.

V teku je zgraditev novega plovnega sistema, predvsem regulacije Vltave in priprava velikih bazenov za umetna jezera Slapy, Orlik in Lipna. Ob jezerih bodo zgradili velike hidrocentrale.

Češkoslovaška vlada je odobrila sklep, po katerem preide **vprašanje carin od ministrstva finance na ministrstvo za zunanjo trgovino.** Sklep se bo uveljavil 1. avgusta 1952. Pod okriljem ministrstva za zunanjo trgovino bo v ta namen ustanovljena carinska osrednja uprava.

Znižanje cene živil v Jugoslaviji

Na ukaz zvezne jugoslovanske vlade je bila znižana cena kruha, moke, masti, sladkorja in tobaka. Hkrati je bila odpravljena zavarovana preskrba drv in prepuščena tudi ta veja trgovine prostemu ustvarjanju cen. Tako je bil storjen korak naprej k ureditvi notranjega trga, ki se poslej ne bo več ravnal po ukrepih upravnih oblastev, temveč po zakonu povpraševanja in ponudbe.

V žitorodnih krajih je stal doslej kg kruha iz moke 80% 36—39 din, medtem ko znaša nova cena 30—33 din; cena pšenične moke (80%) se zniža za 6—7 din pri kg, moke 90% za 1-2. Cena masti je bila znižana za 10 din pri kg, tako da bo zdaj mast stala 180 din. Prodajna cena sladkorja je bila znižana za 10 din.

To znižanje cen ne bo prizadelo pridelovalcev, ker ustreza nova cena proizvodnim stroškom in je v skladu s cenami industrijskega blaga.

Cena tobaka je bila znižana približno za 15%. V svobodni prodaji je bila znižana cena cigaret »Drina« od 70 na 60 din, »Morava« bo stala poslej 36 din, »Zeta« 38 in »Ibar« 30 din.

Odpravljene so bile nakaznice za drva, tako bodo potrošniki kupovali drva na prostem trgu. V zameno za nakaznice bodo enkrat prejeli bone, ki predstavljajo kupno vrednost 800 din. Zagotovljena preskrba drvi, ki je bila doslej v veljavi, ni zadostovala potrebam potrošnikov. Ti so bili primorani kupovati tudi na prostem trgu, in sicer po visokih cenah. Računajo, da se bodo cene po odpravi zajamčene preskrbe znižale.

NOVA TOVARNA SVINCNIKOV

V Zagrebu so 27. julija odprli prvo tovarno min za svinčnike, ki je edina te vrste na Balkanu. Njena dnevna proizvodnja bo dosegla 144.000 komadov. S tem bodo domače potrebe popolnoma krite.

DOVOZ ŽIVINE V SLOVENIJI

Dovoz živine na slovenske trge je obilen. Odkupna cena v Ljubljani se suka med 30 in 75 din za kg, v Mariboru med 55 in 65 din; v Celju med 35 in 75. Cena telet v Ljubljani 60—80, v Mariboru 60—75, v Celju 65—75. Cena svinj v Ljubljani 90—120, v Mariboru 90—125 in v Celju 100—120 din za kg.

Sveže goveje meso stane v Ljubljani 165, v Mariboru 160, v Celju 120—125 din kg; sveža teletina v Ljubljani 165, v Mariboru 160, v Celju 150 din kg. Sveže svinjsko meso v Ljubljani 215, v Mariboru 200—220 in v Celju 190 din kg.

ZA NADZORSTVO IZVOZA

Po razpustu ministrstva za zunanjo trgovino je bilo prepuščeno nadzorstvo izvoznega blaga samim izvoznim podjetjem. Vse kaže, da je zaradi tega popustilo nadzorstvo blaga namenjenega za izvoz. Beograjski »Trgovinski pregled« se zavzema za ponovno uvedbo uradnega nadzorstva.

»Glasnik« v Novem Sadu. Gostinska zbornica v Novem Sadu je pričela izdajati časopis »Glasnik«, ki ima namen pospeševati turizem.

Češkoslovaška izgrajuje težko industrijo posebno v Moravski Ostravi in na Slovaškem. V Ostravi gradijo Gottwaldov kombinat, na Slovaškem pa »Huko«.

Naraščanje svetovne tonaže petrolejk

Londonski mešetarji za ladijske cisterne, tvrdka Davies and Newman Ltd. so nedavno objavili podatke o naraščanju svetovne tonaže ladijskih cistern (petrolejk). Iz teh podatkov je razvidno, da se je v prvem polletju letošnjega leta aktivna svetovna mornarica petrolejk povečala za 1,250.000 netto reg. ton (v tej številki niso upoštevane ladijske cisterne, ki so last ameriške vlade), na 30, 763.997 netto reg. ton. Julija l. 1939 je obsegala dobrih 16,000.000 netto reg. ton.

Najbolj se je povečala britanska mornarica ladijskih cistern, in sicer za 225.000 netto reg. t na 7,056.538 netto reg. ton. Za druge mornarice pa navaja tvrdka Davies and Newman Ltd., naslednje podatke:

	Po stanju:	Naročenih:	Skupaj:
Država	**1. 7. 1952**	**1. 7. 1952**	**1. 7. 1952**
Združene države	7,061.000	1,136.000	8,197.000
Velika Britanija	7,057.000	3,463.000	10,520.000
Norveška	4,617.000	3,659.000	8,276.000
Panama	2,936.000	1,895.000	4,831.000
Francija	1,266.000	609.000	1,875.000
Italija	1,125.000	325.000	1,450.000
Švedska	919.000	639.000	1,558.000

Lansko leto najživahnejša svetovna trgovina

Posledica korejske vojne

Najnovejša številka mesečnega statističnega biltena ZN prinaša poročilo o svetovni trgovini v letu 1951.

Po tem poročilu je bila svetovna trgovina v letu 1951 doslej največja po obsegu, kar jih pomni zgodovina, čeprav je prišlo do velikega upada v trgovinski izmenjavi svobodnega sveta s komunističnimi državami. Poročilo prinaša številke o obsegu in vrednosti svetovne zunanje trgovine. Vrednost je izražana v ameriških dolarjih.

Vrednost svetovne zunanje trgovine v lanskem letu je znašala po izvozu, nad 66 milijard dolarjev, leta 1950 pa le 56 milijard dolarjev. Vrednost svetovnega izvoza v letu 1951 je bila več kot za 200% višja kakor leta 1937, ko je dosegla največjo vrednost pred drugo svetovno vojno.

Poročilo ne prinaša številk o zunanji trgovini med komunističnimi državami, ker te niso objavile zadevnih podatkov. Pač pa kažejo številke, ki so jih objavile svobodne države, da je padel njihov izvoz v vzhodno Evropo in v komunistično Kitajsko v prvi polovici lanskega leta za okrog 25%. Vrednost tega izvoza je znašala 1 milijardo 500 milijonov dolarjev, to je, samo 2% vsega svetovnega izvoza. Komunistične države pa so izvozile v države svobodnega sveta za okrog 1 milijardo 570 milijonov dolarjev blaga. Od tega odpade na Sovjetsko zvezo le 20%.

Kakor pravi poročilo, je pripisati tako povečanje svetovne trgovine v letu 1951 v glavnem velikemu uvozu obrambnih potrebščin cele vrste držav. To je bila posledica izbruha korejske vojne.

Združene države so izvozile za 15 milijard dolarjev, blaga to je za 46% več kakor leta 1950. Obseg izvoza se je povečal za 28%, vrednost pa za 13%. Delež Združenih držav na vsem svetovnem izvozu se je dvignil od 18% na 20%. Vrednost uvoza v Združene države je znašala 10 milijard 500 milijonov dolarjev, to je 22% več kakor v letu 1950.

Izvoz iz zahodne Evrope se je dvignil lani za okrog 45% in je dosegel vrednost 22 milijard dolarjev. Delež zahodne Evrope na svetovnem izvozu se je dvignil od 27% na 28%. Vrednost uvoza z zahodno Evropo pa je znašala 24 milijard dolarjev, to je za eno tretjino več kakor leta 1950.

Izvoz iz držav na Srednjem vzhodu je bil v prvi polovici lanskega leta visok, toda v drugi polovici leta je padel, kakor v večini drugih gospodarsko manj razvitih državah na svetu. Pač pa je ostal uvoz skozi vse leto sorazmerno stabilen.

Izvoz iz držav Latinske Amerike se je dvignil po vrednosti od 6 milijard 511 milijonov dolarjev v letu 1950 na 7 milijard 877 milijonov dolarjev. Delež Latinske Amerike pa se je glede na ves svetovni izvoz zmanjšal od 12% na 10%.

Izvoz iz držav šterlinskega področja (V. Britanija, Irska, Islandija, Avstralija, Nova Zelandija, Južnoafriška unija, Indija, Burma, Cejlon, Irak, Pakistan, Malaja, Singapur, Hong Kong in nekatere druge dežele) se je v prvi polovici lanskega leta naglo dvigal, toda v drugi polovici leta je padel za 10%. Delež teh držav na svetovnem izvozu se je zmanjšal od 27% v letu 1950 na 25% v letu 1951.

ŠOLE ZA SLOVENSKO RAJO

Namesto spomenice „UNESCO"

Neštetokrat je naše časopisje pisalo, da je slovensko šolstvo v našem pasu prava sirota. Veliko je bilo prošenj, spomenic in intervencij pri pristojnih oblasteh, da bi se slovenskim šolam dali primerni prostori, da bi se sodobno opremile tako s šolsko opremo, kakor z učili in učnimi pripomočki, da se olajša učenje dijakom in delo vzgojiteljem. Vse zaman, same obljube, izrazi razumevanja za naše šolske potrebe, konkretnega pa nič. Sedaj, ko se bližamo novemu šolskemu letu, je treba povedati, da pri tem ne sme ostati; dovolj časa in preveč potrpežljivo prenašamo Slovenci vsa pomanjkanja na šolskem področju, treba je končno pristopiti k rešitvi tega za nas tako važnega kulturnega vprašanja.

Oglejmo si danes s tega mesta, kako je z našimi strokovnimi šolami v mestu, da ne govorimo o tečajih na deželi ali v okolici mesta. V zasebni stavbi v ulici Lazzaretto vecchio 9 in 11 v drugem nadstropju imata sedež dve strokovni šoli: Trgovska akademija in Nižja trgovska strokovna šola. V istih prostorih sta še realna gimnazija s klasično vzporednico in državno učiteljišče, torej kar pet šol v drugem nadstropju stanovanjske hiše. Pouk se vrši izmenoma od jutra do večera in v enem dnevu obišče vseh pet šol nad 800 dijakov in nad 40 učnih in ostalih moči. Pod in nad drugim nadstropjem cela vrsta privatnih stanovanj, spodaj in v neposredni bližini cel kup raznih delavnic, katerih stroji in motorji ves dan motijo pouk. Ulica sama je zelo prometna, ker po njej vodijo kar tri tramvajske proge (prav toliko za šolo) in po njej se vrši stalno promet vseh mogočih motornih vozil.

Obe omenjeni strokovni šoli, ki sta šteli v šolskem letu 1951-52 nad 280 dijakov, dajata naslednjo sliko (kar velja v isti meri tudi za ostale šole): Od št. 9 do 11 v drugem nadstropju teče dolg, mračen in ozek hodnik; na št. 9 ima sedež trgovska akademija, na št. 11 pa nižja trgovska strokovna šola. Prva deli prostore z realno gimnazijo (z vzporednicami klasične gimnazije), druga pa z državnim učiteljiščem. Komaj se konča dopoldanski pouk na eni teh šol, po enournem odmoru za zračenje in čiščenje prostorov začnejo s poukom ostale šole (od 14 do 19 ure).

Obe strokovni šoli, ki bi morali dati dijakom ono znanje, ki ga vrsta šole zahteva, sta kos svoji nalogi le zaradi velike požrtvovalnosti učnega osebja. Učilnice predvsem niso učilnice. Se tako nazivajo, ker se v njih vrši pouk. Vse so premajhne, temne, nehigienične in slabo opremljene. V te je treba stisniti 32 do 36 dijakov, tako, da je prva vrsta klopi niti meter od table, hodnik med eno in drugo vrsto klopi meri komaj 30 cm. Pozimi so učilnice polne nečistega zraka, poleti pri odprtih oknih je vsako predavanje skoro nemogoče zaradi velikega ropota iz ulice prav tako je z učilnicami na dvoriščni strani, ki so obkoljene z zasebnimi stanovanji, kjer stranke večkrat gledajo v razred in s tem odvračajo pazljivost dijaka od predavatelja. Pri odprtih oknih se slišijo pogovori strank, petje radia, vlečenje vrvi zaradi sušenja ali pobiranja suhega perila itd. Razen nekaj učilnic, mora v ostalih vedno goreti elektrika, pravtako od jutra do večera gori elektrika v ravnateljstvih in tajništvih zavodov.

Na temnih dober meter širokih hodnikih se električni števec vrti ves dan. Po njih se ob odmorih stiska in poriva mladina obeh spolov, da lahko pride do stranišč, ki jih pravzaprav ni. Pomislite, deklice morajo v malo stranišče za dve osebi, kjer je takoj vrsta in vrata v glavni vhod stranišča s hodnika odprta, da v pet minutnem odmoru pride na vrsto čim več deklet. Kako to vpliva na dečke in deklice, ki so v najkritičnejši dobi svojega razvoja, si lahko kar predstavljamo. Dečki imajo samo eno stranišče, pišem »eno« ,ki ga uporablja tudi profesorski zbor vseh šol. Tam se dečki vrstijo v dolgi vrsti na hodniku. Kdaj pridejo profesorji na vrsto si lahko kar mislimo.

Zbornica je samo ena na dve šoli: trgovska strokovna šola in učiteljišče skupaj, Trgovska akademija in realna gimnazija spet skupaj. V teh se vrstijo profesorji ene ali druge šole, najhujše je ob zaključku vsakega tromesečja, ko imajo profesorji več dela kot navadno. V napotje so drug drugim. Ker ni prostorov za kabinete in razne zbirke, pozbornicah najdete še razna učila in učne pripomočke ene ali druge šole. V kolikor je še učil in učnih pripomočkov, ti so povsod, nekaj v ravnateljstvu, nekaj v tajništvu in celo pri hišniku. Obe strokovni šoli sta z učili nezadostno opremljeni. Tajništvo Trgovske akademije je v istem prostoru s tajništvom realne gimnazije. Prostor sam je mračen, gleda na dvorišče toda za silo nekako ustreza svojemu namenu.

Povsem drugače je s tajništvom trgovske strokovne šole. Stisnjeno je v prostoru, ki je nekdaj bila kopalnica zasebnega stanovanja; njegova površina znaša 9,52 kvadratnega metra! In v tem prostoru je tajništvo šole s preko 170 učenci, ki ima opravka s strankami, kjer je tudi šolski arhiv, ki bi moral po predpisih biti ločen od tajniških prostorov. Ali si lahko predstavljate, kako je v tem tajništvu, ko se vršijo vpisovanja, torej v času največjega navala, ko morajo starši z otroci v šolo v drugo nadstropje, nato čez dva metra dolg hodnik zaviti na desno in po 10-12 metrih hodnika zaviti ponovno na desno ter se po dobrem metru drugega dela hodnika znajdejo pred tajništvom šole. Predpisi pa pravijo, da mora biti tajništvo na mestu, ki je najbolj primerno in lahko dostopno strankam.

Na Trgovski strokovni šoli je pouk strojepisja obvezen. Prostora z strojepisnico ni. Kje naj se vrši pouk strojepisja in kam z 12 pisalnimi stroji, ki so dodeljeni šoli? Končno se je staknil prostor za strojepisnico, in sicer v kuhinjski shrambi, ki ga je odstopila trgovska akademija. V tem prostoru, ki meri dobrih 20 kvadratnih metrov je stisnjenih 12 strojev z odnosnimi mizicami trgovske strokovne šole in trije stroji trgovske akademije. Trgovska strokovna šola bi morala imeti vsaj 25-30 pisalnih strojev, če bi hoteli zadostiti učnemu načrtu, tako pa je pouk strojepisja skrčen na eno tretjino obveznega urnika glede na to, da štejejo razredi po 30 in tudi 35 dijakov. Tudi vstop v »strojepisnico« je zelo neprimeren, ker morajo dijaki trgovske strokovne šole čez hodnik na št. 9, kjer ima prostore trgovska akademija, zaviti v kuhinjo, ki je določena za sluge, nato čez mala vratca širine 60 cm vstopijo v »učilnico«. V tem prostoru se vrši pouk strojepisja za obe strokovni šoli.

V tem bežnem pregledu je podana slika stanja naših dveh strokovnih šol iz ulice Lazzaretto vecchio, katerih dijaki morajo v telovadnice drugih šol bodisi pred ali po pouku. O industrijski strokovni šoli, ki ima težave svoje vrste, spregovorimo drugič.

Za nas Slovence za vzgojne namene ni ne prostora ne finančnih sredstev. In vendar kdo se ne spominja, da so zavezniške vojaške oblasti lansko leto derekvirirale licej »Dante«, ki je bil dolga leta zaseden od raznih vojaških sil in vrnjen svojemu namenu in takoj našle milijone, da se je stavba popravila, najmoderneje opremila s vsem potrebnim, da bi ustregla vsem zahtevam moderne in sodobne šole?

naše mnenje

Od Celovca do Trsta in Kopra

Kakor smo že poročali, je v Kopru nedavno pričel izhajati »Kmetijski vestnik« kot glasilo Zavoda za pospeševanje gospodarstva in Okrajne zadružne poslovne zveze. Naši strokovnjaki so časopis pohvalili z strokovnega vidika.

Danes bi hoteli še dodati, da izhaja »Kmetijski vestnik« v dveh izdajah — v slovenski in italijanski, ki sta vsebinsko povsem enaki.

Navajamo drug primer: Na zadnji seji Kmetijske zbornice v Celovcu je bil soglasno sprejet predlog slovenskih svetnikov, naj se glasilu zbornice »Der Kaertner Bauer« doda slovenska priloga; list s slovensko prilogo naj zbornica pošilja brezplačno vsem članom slovenskega jezika v slovenskih ali jezikovno mešanih krajih. Poudarjamo, da je zbornica sprejela sklep soglasno.

Anglo-ameriško področje Svobodnega tržaškega ozemlja nima posebne kmetijske zbornice, pač pa se trgovinska zbornica v Trstu imenuje »Zbornica za trgovino, industrijo in kmetijstvo«.

Na Tržaškem so slovenski kmetje v ogromni večini. Zakon demokracije na papirju pa veleva, da ne smejo imeti slovenski kmetje niti enega svojega predstavnika v omenjeni zbornici. In kdo bi se upal danes na Tržaškem zahtevati, da bi zbornica natisnila eno samo besedo v slovenskem jeziku, kaj šele, da bi izdajala list v slovenščini. Vsa enakopravnost slovenskih kmetov na Tržaškem obstoji v tem, da imajo pri Kmetijskem nadzorništvu, ki je podrejeno Zavezniški vojaški upravi, enega uradnika in da jih nadzorništvo včasih počasti z oglasom v slovenščini.

Slovenci na koroškem sejmu

Celovška razstava je letos dobila obliko sejma in tako mnogo pridobila na svojem ugledu tudi v inozemstvu.

Dva pojava zbujata ob tej priložnosti pozornost tržaških Slovencev. Celovški župan je dal slovenskim listom izjavo ki je značilna za odnose med slovenskim in nemškim gospodarstvom na Koroškem še posebno ako te presojamo v luči tržaških razmer.

Župan je ugotovil, da je velik del sejma posvečen lesu njihovemu pridobivanju in obdelavi. »Okoli tretjina iz Avstrije izvoženega lesa prihaja iz Koroške kjer stanujejo naši sorojaki, katerih govorica je slovenska. Gotovo nas bo v Celovcu veselilo, ako bomo lahk med seboj pozdravili čimveč gostov slovenske govorice«, je zaključil župan.

Drugi značilen pojav: V Slovenskem tedniku, ki prinaša to izjavo, smo našteli 91 oglasov, ki so jih dali ob priložnosti celovškega sejma povečini nemška podjetja.

Vemo, da ni Slovencem na Koroškem postlano z roz'cami in da se naši bratje še vedno morajo boriti za priznanje enakopravnosti. Toda primerjajte odnose celovških oblastev nasproti koroškim Slovencem z našimi razmerami na Tržaškem. Ob katerem tržaškem sejmu ste n. pr. slišali podobno vabilo iz ust tržaškega župana tržaškim Slovencem? Gospod Bartoli rajši vabi v Trst Italijane iz najoddaljenejših krajev Italije, kakor, da bi samo z besedico omenil tržaške Slovence.

In kako je z oglasi italijanskih podjetij v naših listih? Dejansko izvajajo med njimi iredentisti po raznih javnih in skritih kanalih takšen teror, da se podjetniki niti ne upajo oglašati v slovenskh listih. In vendar vedo, da se vplivno področje slovenskega tržaškega tiska ne omejuje samo na Svobodno ozemlje, temveč sega tudi v Jugoslavijo, ki predstavlja za mnoge tržaške tvrdke važen trg.

Zbogom, Mr. Haroldson!

»Gospodarstvo« je že poročalo o poteku zadnje tiskovne konference, na kateri je načelnik oddelka za finance in gospodarstvo STO, Mr. Haroldson poročal o državnem proračunu za II. polletje 1952. in se poslovil od tržaške javnosti. (Na njegovo mesto pride namreč po londonskem sporazumu italijanski uradnik).

Na poslovilni konferenci se je od g. Haroldsona poslovil v imenu slovenskih časnikarjev naš urednik. Tedaj je dejal, da so pač smernice od zgoraj in splošne politične razmere krive, ako g. Haroldson ni mogel ničesar storiti za obnovo slovenskega gospodarstva.

Izjava samega g. Haroldsona ob slovesu v trgovinski zbornici pa dokazuje, da se je naš urednik zmotil in da je g. Haroldson nasproti slovenskemu gospodarstvu ravnal pač na lastno pobudo. Mr. Haroldson, ki ga tržaški iredentisti očitno niso zaman počastili z zlatim krožnikom, je namreč izjavil, da se čuti srečnega, ker je tudi on pripomogel, da se vrne na Tržaško Italija.

Danes bi radi zapisali v album g. Haroldsona še, da je na ukazu ZVU, s katerim je bila zavrnjena prošnja skupine tržaških Slovencev za ustanovitev trgovsko-kmečke zadruge prav podpis g. Haroldsona. Pomislite! Slo je za navadno posojilnico, kakršne so pričeli ustanavljati Slovenci že pred 80 leti! Podpisi na takšnih dokumentih se v dobi tako poveličevane demokracije pač ne morejo blesteti.

Zbogom, Mr. Haroldson! Mi nimamo ne zlata — banke nam je odnesel fašizem in vi nam jih niste hoteli vrniti — in po takšnih izjavah tudi ne mire.

Gospodarske težave Velike Britanije

Korejska vojna je zadela tudi Anglijo – Od trgovine 30% narodnega dohodka

Današnje gospodarske in finančne težave Vel. Britanije je neki ameriški gospodarstvenik zajel tako-le: Velika Britanija je ohranila svojo industrijsko proizvodnjo in življenjsko raven, toda že delj časa živi bolje, kakor jim sredstva dovoljujejo. Več let po vojni je kupovala več kakor prodajala. Zato se je zadolžila.

Anglija ima svoje posebne gospodarske težave, toda gospodarski razvoj na Angleškem v povojnem času se mnogo ne razlikuje od razvoja v drugih zahodnih državah. **Izbruh korejske vojne** je zlasti pokvaril račune gospodarstvenikov zahodnih držav. Tako se je n.pr. **plačilna bilanca Vel. Britanije** do izbruha vojne na Koreji polagoma boljšala, kmalu nato pa se je ravnovesje povsem pokvarilo.

Od leta 1948 do današnjega dne je bila angleška plačilna bilanca nasproti ostalemu svetu aktivna dvakrat, in sicer leta 1949 (po razvrednotenju funta) in leta 1950, preden so se svetovne cene pričele dvigati zaradi korejske vojne. Lansko leto je primanjkljaj plačilne bilance dosegel 521 milijonov funtov (1. 458,880.000 dolarjev). Pri primanjkljaju je ostalo tudi v letu 1952 Ob koncu leta 1947 je bila Vel. Britanija dolžna drugim državam okoli 3 milijarde 603,000.000 funtov šterlingov, t.j. okoli 10.088,400.000 dolarjev. Njen dolg je poslej naraščal in je ob koncu leta 1951 dosegel 3.807,000.000, t. j. 10 milijard 659,600.000 dolarjev.

Poglejmo kako je bilo **z zlatimi in dolarskimi rezervami.** Ob koncu leta 1947 so te znašale 2.779,000.000 dolarjev. Po razvrednotenju funta so zlate in dolarske rezerve nazadovale in polagoma padle na 1.340,000.000 dolarjev. Nato se je položaj začel boljšati in junija lanskega leta so rezerve dosegle 3 milijarde 867,000.000 dolarjev. Kasneje se je položaj pričel zopet slabšati, dokler niso rezerve padle na 1.685 milijonov dolarjev v juniju leta 1952. Tedaj je vlada posegla vmes z vso odločnostjo. Angležem je priskočila na pomoč tudi Amerika.

Konservativna vlada je nadaljevala boj za uravnovešenje trgovinske in plačilne bilance. Skrčila je zlasti uvoz kar je povzročilo v evropskih državah, ki izvažajo v Anglijo veliko razburjenje. Hkrati naj bi se povečal izvoz. Nastopila je proti povišanju plač in znižala državne podpore, s katerimi so bile cene živil in drugih življenjskih potrebščin potlačene. Pričela je tudi omejevati nalaganje denarja v razna podjetja, v katerih se ta ne rentira dovolj naglo.

V zadnjem času so se zopet očitno pojavili znaki poslabšanja v plačilni bilanci. Vlada je naznanila, **da bo skrčila oboroževanje,** da bi tako ostalo več denarja za civilno proizvodnjo in za nabavo surovin, ki so potrebne za proizvodnjo blaga namenjenega izvozu.

Celotno se je plačilna bilanca po januarju 1952 zaradi skrčenja uvoza popravila. Treba je še upoštevati **ameriško pomoč.** Po najnovejših podatkih bodo Združene države prispevale z novo pomočjo, ki bo v raznih oblikah dosegla okoli 700 milijonov dolarjev. Gre za finansiranje oboroževanja v okviru atlantske pogodbe in za ameriška naročila za oborožitvene potrebe Anglije.

Med raznimi vzroki, ki so dovedli do poslabšanja angleške plačilne bilance je treba omeniti skok cen surovinam, ki jih mora Vel. Britanija kupovati za svojo industrijo, ki te predeluje in nato izvaža v inozemstvo. Skok cen surovinam je bil — kakor vidite tudi na priloženem grafikonu — višji kakor skok cen blaga, ki ga je Vel, Britanija izvažala in prodajala v inozemstvo.

Celotno sodijo, da je gospodarski položaj Vel. Britanije kljub raznim novim težavam boljši, kakor je bil v začetku leta 1952.

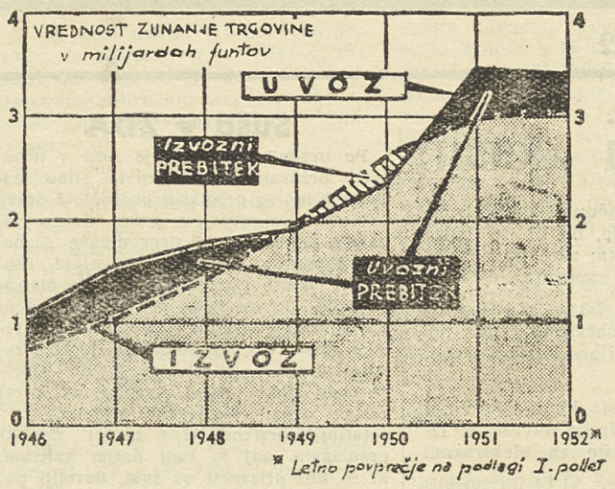

Samo v letih 1949 in 1950 je Vel. Britanija tako dvignila svoj izvoz, da je lahko z izkupičkom od izvoza krila stroške za nabavo blaga v inozemstvu. V omenjenih letih je Vel. Britanija imela prebitek v izvozu, se pravi, da je vrednost izvoza prekašala vrednost uvoza.

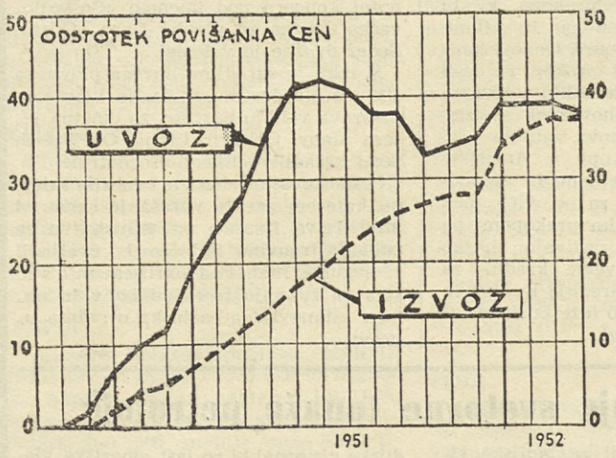

Po izbruhu korejske vojne so cene surovin poskočile. Vel. Britanija je draže kupovala surovine, medtem ko ni mogla prodajati svojih proizvodov po višjih cenah, ki bi ustrezale skoku cen surovin. Ta razvoj se vidi na grafikonu, ki nam kaže, da je odstotek povišanja cen surovinam bil višji kakor odstotek povišanja cen izvoženih industrijskih izdelkov.

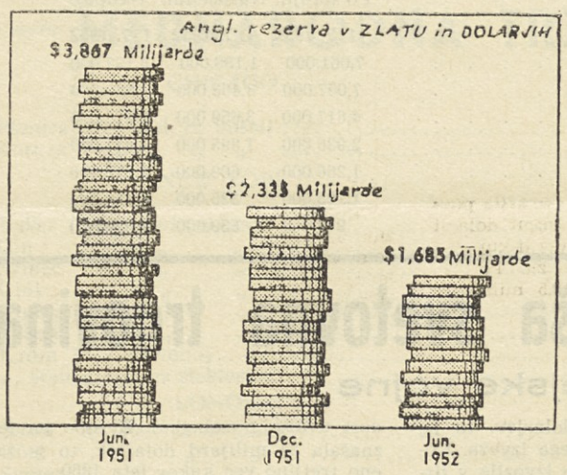

Na podobi je prikazano nazadovanje angleških zlatih in dolarskih rezerv. Del naraščajočega uvoza je morala Vel. Britanija kriti z zlatimi in dolarskimi rezervami.

BOLESTNA TOCKA VEL. BRITANIJE

Veliki londonski tednik »The Observer« je odprl anketo o vzrokih današnje gospodarske krize v Veliki Britaniji. List hoče v vrsti člankov odgovoriti na vprašanje: **»Kaj mora storiti Anglija, da se ohrani?«** List se vprašuje, ali so vzroki današnjih gospodarskih težav prehodnega značaja. Poiskati hoče pot, ki pelje iz sedanje zagate. Iz prvega članka navajamo odstavek, ki primerja položaj Vel. Britanije s položajem Amerike in Sovjetske zveze.

Britanija zasluži **več kakor 30% svojega narodnega dohodka z zunanjo trgovino.** Angleži izvažajo predvsem industrijske izdelke in uvažajo živila ter surovine. Nobena druga država, pravi list, ni tako strahovito ranljiva v primeru svetovnih motenj v trgovini kakor prav Anglija.

Velike industrijske države, kakor so ZDA in Sovjetska zveza, proizvajajo **hrano in surovine doma.** Zunanja trgovina predstavlja v ZDA samo 5% narodnega dohodka, v Sovjetski zvezi še manj. Samo **Zahodna Nemčija in Japonska** se dasta primerjati v tem pogledu z Veliko Britanijo. Obe imata številno prebivalstvo na ozkem ozemlju, ki daje tudi malo surovin. Navezani sta na izvoz industrijskih izdelkov.

Kljub temu sta ti dve državi manj ranljivi kakor Britanija. Samo 40% narodnega dohodka Zahodne Nemčije prihaja iz trgovine, na Japonskem pa samo 11%. Poleg tega je kmetijstvo v obeh državah mnogo bolj razvito kakor v Veliki Britaniji. Ta je na žalost leta in leta popolnoma zanemarjala kmetijstvo, zanašajoč se na dohodke od izvoza svojih industrijskih izdelkov. Takrat ni imela angleška industrija pravih tekmecev na svetovnem trgu. Z izkupičkom od prodaje industrijskega blaga je lahko kupovala živila **za** prehrano in surovine. Danes se je njen položaj izpremenil prav zaradi pojačanja konkurence tujih industrij.

JAPONSKA TRGOVINA S KITAJSKO pod tajnim nadzorstvom

Med Združenimi državami, Anglijo, Francijo, Kanado in Japonsko je prišlo do sporazuma glede **tajnega nadzorstva japonske trgovine s Kitajsko.** Pogajanja so bila v ameriškem zunanjem ministrstvu na pobudo Združenih držav, ki skušajo na vsak način preprečiti izvoz strateško važnih surovin in izdelkov na Kitajsko. Prvotno so hotele Združene države omejiti nadzorni odbor, končno so pa verjetno na pobudo Anglije pristale na razširjenje tega odbora, v katerem bodo predstavniki omenjenih držav in ki bo imel svoj **sedež v Parizu.** Ostale članice atlantske pogodbe bodo povabljene na sodelovanje pri izvajanju tega nadzorstva, oziroma da tudi one omejijo izvoz v Kitajsko.

ZDA so že leta 1950 pričele omejevati izvoz strateškega blaga na Kitajsko. Angleži niso izvajali tako strogega nadzorstva, pač pa so ustavili izvoz petroleja in petrolejskih izdelkov. Angleška trgovina je bila bolj navezana na trgovino s Kitajsko predvsem zaradi položaja Hong-Konga.

NEMCIJA IN JAPONSKA BOSTA ČLANICI MEDNARODNEGA DENARNEGA SKLADA

Nemčija in Japonska bosta postali v kratkem članici mednarodnega denarnega sklada in Mednarodne banke za obnovo in razvoj. Pričakujejo, da bo Japonska podpisala v sredo in Nemčija v četrtek sporazum z obema mednarodnima organizacijama. Mednarodni denarni sklad in Mednarodna banka za obnovo in razvoj bosta imela s sprejemom teh dveh držav 53 članic.

DENAR

POMIRJENOST MED ZAHODNIMI VALUTAMI

Proti koncu zadnjega tedna je med zahodnimi valutami nastopila pomirjenost. **Frank** se je nasproti zlatu popravil. Napetost, ki je nastala zaradi skrčenja ameriških strateških naročil v Franciji in izjav francoskih ministrov, je popustila. Frank, ki je po svoji vrednosti nasproti zlatu nazadoval od 511 na 524 frankov za gram zlata, se je zopet popravla na 513. Vrednost dolarja v Parizu je skočila prvotno od 404 na 418 frankov, nakar je zopet nazadovala na 406. Francoski ministri so izjavili, da hočejo braniti frank pred inflacijo. **Lira** se nasproti dolarju drži. Sicer so italijanske borze zaradi poletnih počitnic zaprte. Tečaj lire se je ob koncu prejšnjega tedna sukal med 641 in 646 lir za dolar. Vrednost zlata je znašala 812-815 lir za gram. **Vrednost kanadskega dolarja** nasproti dolarju ZDA se je utrdila. Pretekli petek so plačevali 104,03 dolarja ZDA za 100 kanadskih dolarjev.

POVEČANJE DENARNEGA OBTOKA V ANGLIJI

Po poročilu Angleške banke je denarni obtok dosegel 16. julija 1.484,8 milijona funtov. Tako je dosegel rekord. Lansko leto je bil v tem času za 117 milijonov nižji.

tehnične novosti

Ko kupuješ steklo

V prejšnji številki »Gospodarstva« je bilo govora o pridobivanju stekla, danes naj pa v kratkem prikažemo, v katere trgovske vrste porazdelimo številne steklene proizvode.

Če upoštevamo, iz katerih surovin je bilo steklo izdelano, torej njega kemično sestavo, imamo naslednje vrste: navadna stekla (natrijevo in kalijevo steklo), kristalna stekla in posebna stekla. Seveda je pa taka porazdelirev preveč surova; pažnjo moramo polagati tudi na obliko izdelkov, način njih izdelovanja ter uporabo.

Navadna stekla porazdelimo v dve veliki skupini: ravna in ukrivljena stekla. Glavni predstavnik ravnih stekel je **okensko steklo.** Tega izdelujejo v debelinah od 1 do 4 mm. Steklene plošče za izložbena okna so debelejše. Debelina teh stekol doseže tudi 24 mm. Stekla za ogledala so ravne steklene plošče brez napak. Nadalje naj omenimo **tiskane steklene plošče.** Te dobimo tako, da v mehko stekleno maso vtisnemo razne površinske vzorce. Ojačene steklene plošče so debele 6 do 60 mm, v njih je kovinska mreža. Nekatere ravne steklene izdelke dobimo s stiskanjem. Na ta način izdelamo raznovrstne steklene zidake in steklene strešnike.

Posebna vrsta ravnih stekel so pa **»nezdrobljive« steklene plošče** za avtomobilska okna. Te so izdelane večinoma tako, da je list celuloida na oben straneh obdan s steklenima ploščama. Če v tako ploščo udarimo, bo steklo počilo, ne bo se pa zdrobilo v majhne delce. Ukrivljena stekla so razni steklarski izdelki, ki jih dobimo s pihanjem raztaljenega stekla v primernih kalupih. Tako dobimo steklenice, cevi, steklene kemijske aparate. Poslednje izdelujemo iz češkega stekla, ki je boljša vrsta navadnega stekla.

Kristalna stekla so svinčev oksid vsebujoča bleščeča se stekla, ki močno lomijo svetlobo. Zato jih uporabljamo za raznovrstne dragocene brušene steklarske izdelke, nadalje za ponarejanje umetnih kamnov in v optiki.

Posebna stekla so pa namenjena povsem določenim namenom. Vsakemu posebnemu načinu uporabe je namenjena posebna vrsta stekla, ki je tudi na povsem določeni način izdelana. Poleg optičnih stekel naj opozorimo na stekla za toplomere, izmed katerih je najvažnejše jensko (nemško) običajno steklo. Ta stekla se morajo čim manj raztezati pri ugrevanju. Iz tega stekla so izdelani tudi aerometri. V kemičnih laboratorijih uporabljamo steklene aparate, ki so odporni napram hitrim toplotnim spremembam; nanje ne smejo učinkovati kemikalije, biti morajo iz nevtralnega stekla. Najboljše laboratorijsko steklo je jensko steklo. Steklo Pirex pa je izredno težko taljivo steklo.

Odkod prihajajo stekleni izdelki, ki so v prodaji na tukajšnjem trgu? V Trstu in v Italiji prodajajo stekla italijanskega in inozemskega izvora, bodisi navadna, kakor tudi kristalna in posebna stekla. **Največji uvoz steklenih izdelkov** je iz Belgije, Nemčije, Francije in Češkoslovaške. Jugoslavija je le v skromni meri zastopana na našem tržišču stekla. **Tuja stekla** so na izvoru cenejša od italijanskih in tudi ko prištejemo razne dajatve, je njih cena ugodna. Mnogo pa pripomore k prodaji neitalijanskih proizvodov dejstvo, da so ti mnogo bolje izdelani. Ker je iz določenih držav prost uvoz stekla, se vedno pogosteje slišijo pritožbe italijanskih steklarn, da bi bilo treba uvesti v obrambo te industrije visoke zaščitene carine.

Ing. M. P.

Valute na prostih trgih

		12. VIII.	25. VII.	Raz. v %
Frank:	Curih	1.072	1,037	—3,26
	Bruselj	13,312	12,987	—2,44
Dolar:	Pariz	298,00	406,00	+2.01
	Curih	4,20	4,292	+0,04
	Bruselj	53.325	53,325	+0,04
Funt	Pariz	1010,05	1025.00	+1,48
	Curih	11,05	10.95	—0,90
	Bruselj	137,25	136,25	—0,72
Frank švic.:	Pariz	94,00	95,75	+1,86
	Bruselj	12,412	12,412	—
Frank belg.:	Pariz	717,50	740,00	+3.13 3
	Curih	8,05	8,06	+0,12
Marka:	Curih	96,25	96,00	—0,25

Tečaji za 100 enot, razen tečajev dolarja in funta šterlinga, ki ustrezajo enoti.

GOSPODARSKA ABECEDA

XV

guano — odpadki in crknjene morske ptice (pelikani, pingvini i. dr.), živali in ribe, ki se zmeljejo in predelajo v gnojilo.

gulden — staronemško je zlato pomeni zlat goldinar, srebrn goldinar; danes denarna enota v Holandiji (florint).

H — kemični znak za vodik; h-znak za označevanje časa-ure (od začetne črke latinske besede hora = ura).

ha — kratica za hektar, površinska mera = 100 arov (10.000 kv.m).

hacienda — španski izraz, ki pomeni večje posestvo, farmo.

half-penny — je angleški drobiž vrednosti pol penny-a.

hangar — je naziv za lopo-zgradbo za shranjevanje letal.

Hansa — znano ime v srednjem veku in, ki je pomenilo združenje nemških trgovcev v inozemstvu (Wisby na Gotlandu, London) in tudi trgovsko združenje mest Luebecka in Hamburga 1241., pozneje, in sicer l. 1294 se je združenje razširilo na Koeln, Magdeburg, Berlin, Deventer, Novgorod i. dr. in je cvetelo od 1360 do 1450. Hansa je razpadla 1669. Hamburg in Luebeck in Bremen sta zadržala naslov hanseatskih mest. Namen cilj h. je bil trgovsko posredovanje med severnoevropskimi in vzhodnoevropskimi deželami. V pomorskem prometu je hansa iztrebila pomorske roparje, v trgovini vpeljala princip realnosti in solidnosti.

havarija — pomeni v pomorskem brodarstvu vsako poškodbo, ki jo utrpi tovor ali ladja in vsak izredni strošek za ladjo ali tovor, ki je nastal med vožnjo, in sicer od vkrcavanja in odhoda ladje do njenega povratka. Havarije delimo v veliko ali splošno in v partikularno ali navadno havarijo. Splošna h. pomeni škodo ali strošek, ki so namerno povzročeni v splošno korist, da rešijo ladjo in tovor. Tako nastalo h. porazdele (dispache) posebni organi (dispacheur) sorazmerno na lastnike ladje in tovorov. Partikularna h. pomeni izredne stroške in poškodbe ,ki jih utrpi samo ladja, ali samo tovor. Taka havarija gre v breme tistega ki jih je utrpel. Pri prvi h. velja načelo namerne povzročitve poškodb ali stroškov, v namenu, da se preprečijo večje škode; pri drugi pa havarija ne odvisi od volje nobenega, ampak nastane zaradi slučaja. notni predpisi, ki urejujejo splošno havarijo so znani pod imenom «YORK - ANTWERPEN - RULES» iz leta 1924. (YAR 1924).

hekt(o) — je izraz, ki ga rabimo v sestavljenih besedah od grške hekaton, ki pomeni 100. Tako: hektoliter = 100 litrov.

Hfl — okrajšava za holandski florint, ki je nizozemska denarna enota.

hipoteka — tako se imenuje zastavna pravica na nepremičnine zaradi zavarovanja denarnih terjatev. Premičnina je torej obremenjena z denarno obvezo, kot jamstvom, da bo dolžnik izpolnil prevzeto obvezo. Upnik sme iz hipoteke izterjati plačilo. Brodska (ladijska) hipoteka je pravtako zastavna pravica na ladjo in ki sloni na vpisu terjatve v ladijski register.

hipotekarna banka — je vrsta denarnih zavodov, ki posredujejo dajanja posojil na nepremičnine (hipotekarno posojilo).

hiše (trgovske) — tako se imenujejo velika trgovska podjetja, ki se ukvarjajo s prodajo blaga na drobno. Blago je različno t.j. raznih trgovskih panog. Namen trgovskih hiš, je, da si odjemalci oskrbijo raznovrstne nakupe v enem podjetju. Taka trgovska hiša v Trstu je UPIM.

hmelj — rastlina sorodna konoplji; važna v pivovarstvu zaradi grenkega lupulina, ki ga vsebuje in ki daje pivu aromo.

Holding družba (Holding Company) — je družba, katere namen je, da ima v svojih rokah vse ali večino delnic več podjetij iste ali sorodnih strok; izdaja lastne efekte, iz njih izkupička pa kupuje efekte drugih podjetij, jih finančno zedinjuje in upravlja, tvoreč na ta način enotno trgovsko organizacijo. Lastnega produkcijskega obrata take družbe nimajo.

HP — kratica za angl. horse power ali konjsko silo.

hranilnica — je vrsta denarnih zavodov, katerih namen je prejemanje vlog v obrestno shrambo, pomagati manj premožnim in izboljšati ljudsko blagostanje z varčevanjem.

hundredweight (čitaj: handredvajt) je težna enota v Angliji = 50,802 kg, v ZDA = 45,359 kg.

New York - prva luka na svetu

Leta 1524 je prijadral Giovanni da Varrazano v nepoznano ustje reke Hudsona. Geofizikalične prednosti ter nešteto rokavov in otokov je nudilo podlago za izgradnjo velike luke. Holandci so pod vodstvom svetovno znanega Henrika Hudsona ustanovili leta 1610 prvo naselbino, imenovano Nieuw Amsterdam. Ime New York se je pojavilo šele leta 1664, ko so deželo zasedli Angleži.

Dolžina newyorške luke je nad 800 km, seveda so tu upoštevani vsi pomoli, doki in drugi umetni pristani. Človek bi moral teči teden dni, noč in dan, da bi obšel vso luko.

Velik promet v luki je podoben nepretrgani reki avtomobilov na cesti. Poglejmo samo nekaj številk o dogodkih v luki:

150 do 175 velikih prekooceanskih tovornih ladij dnevno pristane ter nalaga cziroma iztovarja svoj tovor. Potniški promet predstavlja najmanjši del luškega prometa. Ena tretjina celotnega uvoza v ZDA gre skozi New York, kar znaša 15 milijonov ton. 5,6 mil. ton letno izvažajo skozi to luko v druge dežele; 25.000 luških delavcev ter 3,7 milijona delavcev in uslužbencev je vključenih v to delo. To je okoli 15-krat toliko, kolikor ima Trst prebivalcev.

Mimo južnega rta otoka Manhattan, ki je otok nebotičnikov, pridemo v Hudson-River. To je 1,5 km široka delta reke Hudson. Nešteto ladijskih vijakov povzroča stalno valovanje in pesem težkih ladijskih verig, siren, motorjev premičnih žerjavov je melodija te največje luke. Globoko pod vodo pa križajo vodno pot cestni predori, ki vežejo nasprotno obalo. Toda še vedno ni prometno vprašanje rešeno, še vedno grade nove predore pod reko Hudson.

Nova italijansko-ameriška petrolejska čistilnica

Italijanski listi poročajo iz New Yorka, **da je prišlo med italijansko avtomobilsko tovarno FIAT iz Turina in ameriško petrolejsko družbo »California-Texas Oil Co.« do sporazuma glede ustanovitve podjetja, ki bi zgradilo petrolejsko čistilnico v Trecati.** Zmogljivost čistilnice bo znašala 13.000 sodov na dan. Čistilnico naj bi odprli že v oktobru. Ameriška družba je že objavila poročilo o sporazumu. V ta namen bosta omenjeni družbi ustanovili novo družbo pod imenom »Delniška družba za padsko čistilnico mineralnih olj« (Società p.a. Raffineria Padana Olii minerali). Zgradili jo bodo v S. Martinu di Trecate med Milanom in Turinom.

K tej vesti pripominjamo, da se je petrolejska industrija v Italiji v povojnih letih zelo razvila. Računajo, **da bo zmogljivost italijanskih čistilnic v teku 2 ali 3 let dosegla 17 milijonov ton** na leto. Od te proizvodnje pojde za notranjo potrošnjo okoli 8 milijonov ton, se pravi, da bo več kot polovica proizvodnje ostala za izvoz v inozemstvo. Italijanski industrijci skušajo že zdaj razširiti svoj vpliv v Švici, Avstriji, na Balkanu in računajo da bodo prodrli tudi v Srednjo Evropo.

K razvoju italijanske petrolejske industrije je pripomogel **zlasti ameriški kapital,** ki si je zagotovil svoj vpliv pri raznih italijanskih petrolejskih družbah, kakor n.pr. ANIC. Močno udeležbo pri avtomobilski tovarni FIAT, so si Američani zagotovili že prej.

METAN - NADOMESTILO ZA PREMOG V ITALIJI

Pogonska sila in kemična surovina

Kakor je Italija zaradi pomanjkanja premoga naglo elektrificirala svoje glavne železniške proge, tako si zdaj prizadeva, da bi zmanjšala uvoz premoga s povečanjem pridobivanja zemeljskega plina metana. Italijanski gospodarstveniki računajo, da bo tako Italija do leta 1954 lahko skrčila uvoz premoga za 50% in tako prihranila italijanskemu gospodarstvu 8 milijard lir na leto.

CORTEMAGGIORE — GLAVNO SREDISCE

Izkoriščanje ležišč v Italiji ima v rokah družba A.G.I.P. (Azienda Generale Italiana Petroli), delniška družba z glavnico 2 milijard lir. 60% teh delnic je v rokah države, ki si je tako zagotovila nadzorstvo nad družbo. Ostalih 40% pripada zavodom Istituto Nazionale delle Assicuazioni in Istituto Nazionale della previdenza sociale. V rokah te družbe ni samo pridobivanje že odkritih ležišč, **temveč tudi raziskovanje terena. Središče pridobivanje metana je danes v Zgornji Italiji v Padski nižini.** Med petimi ležišči, ki jih danes izkoriščajo je najvažnejše Cortemaggiore. V Cortemaggiore pridobivajo tudi nafto. Tako se je na italijanskem trgu pojavil bencin pod znamko »Cortemaggiore«. V tem kraju izkoriščajo od 21 vrelcev samo tri.

GLAVNI METANSKI VODI

Metansko rezervo v Padski nižini cenijo za zadostno za dobo 15-20 let. Druga ležišča so še v pokrajini Marche in na Siciliji. Računajo, da je še več drugih neodkritih ležišč. Proizvodnja metana v Italiji naglo napreduje. Proti koncu lanskega leta so pridobivali 2-2,5milijona kubičnih metrov na dan, danes znaša proizvodnja že 6 milijonov kub. m. Tedaj je bilo v pogonu 430 km metanovodov. Za vzdrževanje vodov obstoji posebna družba (La Società Nazionale Metanodotti - SNAM), ki je v rokah omenjene družbe AGIP. Zmogljivost metanskih vodov je dosegla ob koncu lanskega leta 5 milijonov kub. m na dan. Z vodi so že povezana industrijska središča Milan, Bergamo, Novara, Piacenza, Parma in Reggio Emilia. Po načrtih bi zmogljivost vodov že do konca leta 1951 morala doseči 10 milijonov kub. m na dan. Morali bi povezati še mesta Brescia, Cremona, Como, Varese, Pavia in Turin. Z vzdrževanjem metanskih vodov se bavi tudi družba Azienda Metanodotti Padani - AMP.

Družba Società Termoelettrica Italiana (STEI), ki obratuje s kapitalom 4 miliard lir, je v rokah družb AGIP, Montecatini, Edison, Falck in Azienda Elettrica Municipale di Milano STEI. STEI je zgradila električno centralo z zmogljivostjo 120.000 kw, na metanski pogon.

OPOZICIJA PROTI MONOPOLIZIRANJU

Opozicija v italijanskem parlamentu kritizira politico monopoliziranja pridobivanja metana, češ, da velika podjetja zanemarjajo proizvodnjo. Opozicija navaja, da izkorišča AGIP dejansko samo 20% pridobljenega plina, medtem ko se ves ostali plin izgubi. Manjša podjetja v Padski nižini prodajajo do 86% pridobljenega plina. Dobiček velikega podjetja AGIP znaša po zatrdilu opozicije 14 lir pri vsakem kubičnem metru. SNAM (Società Nazionale Metanodotti) je kupila v zadnjem času večino delnic družbe Metanodotti Padani.

Opozicija zahteva intenzivnejše izkoriščanje metanskih vrelcev, da bi se Italija čim bolj osvobodila uvoza premoga ter navaja, **da stane kub. m metana dovedenega v mesto 3 lire,** medtem ko stane kg premoga v italijanskih pristaniščih 16 lir; motorno olje stane 46 lir poleg nekaterih pristojbin. Kubični meter metana razvije 9.000 kalorij, medtem ko razvije kg uvoženega premoga največ 7.000 kalorij (od teh se izkoristi dejansko samo 5.000 kalorij), kg motornega olja pa 1.200 kalorij.

KOLIKO PREMOGA PRIHRANIJO

Italijanski pisci trdijo, da prihrani Italija pri industrijski potrošnji metana, kakor je bila ob koncu leta 1951 nad 5.000 ton premoga na dan, t.j. toliko premoga, kolikor ga naložijo povprečno na eno ladjo. Z uvedbo metana v industrijsko proizvodnjo so leta 1950 prihranili okoli 1.400.000 ton tujega premoga.

Metanski vod Caviaga-Milano-Novara dobavlja plin 353 potrošnikom. Dnevno gre skozi njegove cevi 2 milijona 132.000 kub. m plina na dan. Ob koncu lanskega leta so potrosili za razne namene v Padski nižini okoli 3 milijone kub. m metana dnevno.

V času od 13. do 21 septembra bodo v mestu Piacenzi priredili prvo **vsedržavno razstavo metana.**

Potrošnja metana v Italiji kot pogonska sila nazaduje, pač pa narašča potrošnja metana kot gorivo, v industriji in v gospodinstvu. V zadnjem času se čedalje bolj uporablja metan kot kemična surovina, posebno pri proizvodnji umetnih smol in dušika. V tovarni dušika v Lodiju, ki je last družbe Montecatini, uporabljajo metan kot surovino pri pridobivanju umetne smole.

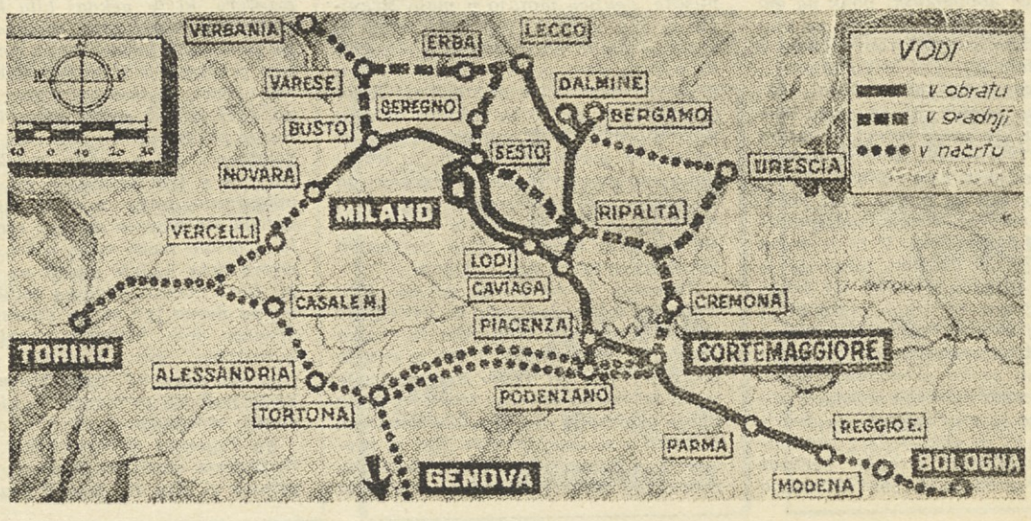

vestnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA
SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10/I. - TELEFON ŠT. 18-08

Povišanje taks

Kot smo na tem mestu že poročali, so bile z ukazom št. 84 z dne 21. maja 1952 povišane vse vrste taks za upravne dovolilnice (tassa di concessione governativa), med njimi torej tudi takse za upravne dovolilnice javnih lokalov, t.j. gostiln, krčem, barov, kavarn in podobno. Taksa za upravno dovolilnico za prodajanje navadnih alkoholnih pijač do 21 stopinj se zviša za polovico, taksa za upravno dovoljenje za točenje močnih alkoholnih pijač (superalcoolici) pa se podvoji. To povišanje bo stopilo v veljavo s 1. januarjem 1952. Poviški se morajo plačati v teku treh mesecev od objave tega ukaza v Uradnem listu, t.j. najkasneje do 31. avgusta 1952. Zamudniki bodo morali plačati dodatno takso (sopratassa) v izmeri 67% takse.

Vse imetnike gostinskih obratov pozivamo, da v gornjem roku plačajo povišek takse v izogib dodatne takse. Za člane SGZ tajništvo lahko uredi vse potrebno.

Plačilo IV. obroka in taks

Ker so bili davčni plačilni seznami za 1952-53 kasno objavljeni, obveščamo vse davkoplačevalce, da je rok za plačanje davkov in taks podaljšan do 18. septembra 1952.

Vidiranje trgovskih dovolilnic

Pozivamo vse člane imetnike trgovskih dovolilnic, ki morda še niso izpolnili obveznosti letnega vidiranja trgovske dovolilnice na občinskem uradu za izdajanje trgovskih dovolilnic, da to čim preje storijo. Onim, ki bi tega ne storili, bo trgovska dovolilnica odvzeta.

KRONIKA

Pretekli petek je po kratki bolezni umrl akademik Sergej Tončič, sin znanega tržaškega odvetnika in javnega delavca dr. Fr. Tončiča. Oktobra bi dopolnil 21 let. Ob izredni udeležbi je bil v soboto pokopan pri Sv. Ani. Staršem in vsem sorodnikom naše sožalje!

POLETNE POCITNICE

Letošnje poletne počitnice, ki jih čedalje bolj uvajajo tudi v Trstu in so v Italiji znane pod označbo »ferragosto« (15. avgusta), so letos nastopile na petek. Mnogi trgovci bodo zaprli trgovine tudi v soboto, tako bodo izletnikom na razpolago kar 3 dnevi — Borza je zaprta že več dni. Nekatera podjetja so zaprla svoje obrate že 10. avgusta.

STIPENDIJE TRŽAŠKE BANKE

Cassa di Risparmio di Trieste je izročila tržaškemu županu 1,600.000 lir za štipendije srednješolskim dijakom tržaške občine ob priložnosti dneva za varčevanje (31. oktobra). Dijaki bodo prejeli 27 nagrad po 10.000, 25.000 in 50.000. Prošnje sprejema tržaška občina.

LJUBLJANSKO MNENJE O TRŽAŠKEM SEJMU

»Obrtnik«, glasilo Obrtne zbornice LR Slovenije, poroča v tržaškem sejmu. List pravi, da doslej ugotovljeni komercialni uspeh sejma ni bil prav zadovoljiv. Poleg drugih je odločilen vzrok tudi **neprimerno določena doba.** Na krajevni obisk je vplivala še posebej velika vročina. List obžaluje, da niso bili na razstavi razstavljeni pomembni jugoslovanski izdelki, kakor n. pr. lesni, ker je Trgovinska zbornica FLRJ zgrešeno izbiralo blago, ki naj se raztavi. Tako so ostali v skladišču najrazličnejši predmeti lesne galanterije.

BILANCA RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTA

Bilanca nekdanje tržaške zavarovalnice Riunione Adriatica di Sicurtà se je za lansko leto zaključila z dobičkom 922.421.779 lir. Dividenda na delnico znaša 110 (lansko leto 75) lir.

PAST SO JIM POSTAVILI

Po sklenitvi čudne pogodbe med tržaško radijsko postajo pod okriljem ZVU in rimskim radijem je ta uslužbencem slovenske radijske postaje (Trst II) ponudil »sprejem v službo«. V ponudbi je rečeno, da rimska družba sprejema Slovence v službo, a jim hkrati prizna dopust in dodeli tržaškemu radiu za ves čas, dokler bo trajalo, de facto ali de jure Svobodno tržaško ozemlje«. ZVU k temu pilatovsko molči.

GLAS IZ OBČINSTVA

Zakaj ne pridejo Tržačani do stanovanja

Gospod urednik! Cital sem, da je vojaška uprava s posebnim odlokom ustanovila komisijo, ki bo odslej dodeljevala stanovanja zgrajena z državnim denarjem. Računajo, da bo delo te komisije bolj pravično in da pridejo tako do stanovanja res potrebni ljudje.

V pojasnilo, kako so do zdaj delali, navajam naslednji dogodek: Ko sem imel opravka pri ACEGAT-u (mestni družbi za dobavo vode, plina in elektrike) in sem potrpežljivo čakal pri okencu, sem opazil pred seboj gospoda nizke postave in južnjaških manir. Pri navajanju svojih osebnih podatkov je uradniku poudaril, da je »colonnello« (polkovnik). Bil je civilno oblečen. Slo je za to, da v njegovem stanovanju odprejo vodo, elektriko in plin. Dejal je, da se mu zelo mudi, in poudaril, da gre za stanovanje v novi hiši, ki jo je zgradila tržaška občina. Uradnik je bil z njim pretirano ljubezniv, kakor v časih, ko so ti »colonnelli« imeli v Trstu v svojih rokah vso oblast.

Podobnega colonnella sem srečal tudi v neki tržaški brivnici, seveda tudi v civilu. Imam vtis, da jih po mestu kar mrgoli. S kakšnim namenom prihajajo zopet v Trst, si lahko mislite.

JUGOSLOVANSKI ZAKONI V CONI B

Poveljnik vojaške uprave jugoslovanske cone STO polkovnik Stamatović je izdal 13 naredb, s katerimi se razširja na jugoslovansko cono STO veljavnost nekaterih jugoslovanskih zakonov. Razlago za izvajanje teh zakonov bosta dajala politični svetnik vojaške uprave in predstavnik jugoslovanske zvezne vlade pri poveljništvu vojaške uprave v Kopru.

Med zakoni, ki so bili razširjeni na cono B, je kazenski zakon, nadalje osnovni zakon o prekrških, uredbe o poslovanju gospodarskih podjetij, o razpolaganju s plačilnim fondom, dalje o zaslužkih delavcev in nameščencev gospodarskih podjetij, o obrestni meri, o davku na višek fonda plač, o uvozu blaga, o deviznem poslovanju, o plačah delavcev in nameščencev v zadrugah in zadružnih organizacijah ter o plačah delavcev in nameščencev v zasebnem gospodarstvu. Izpremenjen je bil odlok o ureditvi sodišč in javnega tožilstva ter arbitraži in disciplinski odgovornosti javnih nameščencev.

Zdaj je dobra tudi mirovna pogodba

V odgovor na londonski sporazum, s katerim so bila italijanskim uradnikom izročena vazna mesta pri ZVU Svobodnega tržaškega ozemlja in tako javno prekršene osnovne določbe mirovne pogodbe, je jugoslovanska vlada razširila nekatere jugoslovanske zakone na cono B. Zdaj objavljajo italijanski listi uradno navdihnjeno poročilo iz Rima, v katerem trdijo, da je Jugoslavija s tem prekršila mirovno pogodbo. Posebno je bil prekršen člen IV. priloge VI., ki zagotavlja vsem državljanom STO državljanske pravice ne glede na narodno pripadnost. Seveda ne vidi italijanski tisk krivic, ki se danes godijo Slovencem v Trstu. Slovencem so vrata v javne službe zaprta. Slovenske šole so zgrajene na pesku, ker ni pravni položaj profesorjev urejen. Slovencem ni bila poravnana ogromna škoda, ki so jo prizadeli fašisti in danes ne morejo ustanoviti niti navadne posojilnice, itd.

Značilno je za italijanski tisk, da se zdaj sklicuje na mirovno pogodbo, iz katere si navadno brije norca. Italijanski listi grozijo tudi s pritožbo Italije na mednarodno razsodišče v Haagu.

Oglasil se je tudi znani **italijanski publicist** Italo Zingarelli, ki se je proslavil zlasti za časa fašistične vladavine s svojimi prispevki kot specialist za Srednjo Evropo in Balkan. V rimskem gospodarskem listu »Il Globo« obžaluje, da ni Italija kratko anektirala (priključila) vsega Svobodnega tržaškega ozemlja. V članku »De profundis per la zona B« graja zaveznike, češ, da bi bili morali prisiliti maršala Tita, da bi se pogajal z Italijo. Italo Zingarelli je postal nedavno ravnatelj omenjenega lista.

Trgovinska zbornica v Ljubljani ustanovljena

Po obsežnih pripravah je bila v torek ob močni udeležbi članov ustanovljena skupščina Trgovinske zbornice za LR Slovenijo. V dvorani zbornice se je zbralo 118 delegatov, in sicer 98 predstavnikov podjetij (od skupaj doslej včlanjenih 110 podjetij) in 20 predstavnikov okrajnih trgovinskih zbornic.

Ustanovitev zbornice je terjala obsežne priprave, o katerih je poročal predsednik iniciativnega odbora Stane Cunder, ki je podal tudi referat v vlogi in nalogah zbornice. Trgovinska zbornica bo skrbela, da se bo razvijala naša trgovina in da bo pravilno opravljala svojo družbeno-ekonomsko funkcijo. Zbornica bo skrbela, da se utrdi poslovna morala in preprečijo vsi negativni pojavi v blagovnem prometu, zlasti v obliki nezdravega tekmovanja ali monopolističnih oz. kartelnih teženj. Prav tako bo pazila zbornica, da se razvije smisel za sodelovanje in da se dvigne strokovna vzgoja trgovskega kadra. Naposled bo zbornica predstavljala koristi trgovine in gospodarske delavnosti v blagovnem prometu ter dajala mnenja in predloge zborom proizvajalcev in drugim državnim organom.

Z vsemi oddanimi glasovi je bil za predsednika zbornice izvoljen dosedanji predsednik iniciativnega odbora **Stane Cunder.** V upravni odbor pa so bili izvoljeni po številu glasov: Ilgo Lojze (Celje), Steblovnik (Maribor), Dermastja Marjan (Ljubljana), Zagoričnik Stane (Celje), Novak Franjo (Ljubljana), Aleš Jože (Kranj), Kuralt Jože (Kranj), Valič (Ljub.), inženir Tržan (Ruše), Gregel Ivan (Brežice), Uranjek Ivan (Celje), Tomažič Ivan (Ptuj), Žagar Zoran (Ljubljana), Bobovnik Miško (Zalec), Šefic Pavle (Ljubljana) in Prešeren Mirko (Ljubljana). Skupščina je razen tega z aklamacijo izvolila za glavnega tajnika zbornice **Zvoneta Teržana.**

Skupščina je nato sklenila, da se trgovska podjetja po višini prometa razdele v 10 razredov s prispevki od 10.000 do 100.000 din. Prav tako se razdele na 10 enakih razredov industrijska in ostala podjetja po višini plačnega fonda. Razen tega bo vsak član plačal enkratno vpisnino v višini 10% prispevka. Upravni odbor je bil pooblaščen, da v tem okviru izdela lestvico prispevka.

REKORDNA GOLJUFIJA ITALIJANSKIH VERIZNIKOV

Rimsko sodišče pripravlja veliko tožbo proti 400 obtožencem, ki so obtoženi, da so ogoljufali državo za 12 milijard in pol lir. Ti ljudje so trgovali z Ameriko. Ponarejali so listine vseh vrst. Italijanska banka jim je nakazovala dolarje v ZDA za nabavo blaga. Pogosto so bile listine za nakazila povsem potvorjene. Z nakazanimi dolarji so špekulirali, ne da bi izvršili kupčije. Tako so ogoljufali državo za okoli 20 milijonov dolarjev, t.j. 12,5 milijarde

Kobilice vdrle v Pakistan. Doslej so ugotovili 40 ogromnih jat, ki so se vrgla nad pokrajino med severozahodno mejo Pakistana, Pandžabom in Belužistanom. V borbo proti kobilicam so poslali vsa razpoložljiva letala.

Od kod pleše na travniku

Prijatelj R.N. iz D. me je vprašal, kaj je vzrok golinam, ki jih je opazil na nekaterih mestih svoje senožeti, kjer ne raste trava in niti želišče.

Odgovor: Take goline ali pleše se pojavijo na izčrpani zemlji, ki so ji deloma ali popolnoma pošle redilne snovi. Kot stoji hiša na štirih vogalih, tako sloni tudi rastlinska rast na štirih vrstah hrane, ki so: dušik, kalij, fosfor in apno. Če je le ena teh glavnih redilnih snovi (pravimo glavnih, ker rastlina potrebuje še druge redilne snovi, ki pa jih je v zemlji navadno dovolj) v zemlji v premajhni količini, čeprav je ostalih redilnih snovi dovolj, se rastlina slabo razvija, če pa le ena teh zmanjka, rastlina odpove. Rastlina se torej ravna po tisti redilni snovi, ki je je v zemlji najmanj, To je nekako kot z vodo, katere gladina pada do višine najkrajše doge posode, pa naj so ostale doge še tako visoke.

Takšen je nespremenljivi prirodni zakon, ki mu pravimo **zakon najmanjše količine** ali s tujim imenom zakon **minimuma.**

Pripeti se, da zmanjka v naši zemlji tukaj dušik, tam kalij, fosfor ali pa apno. Na obdelani zemlji se to ne zgodi, ker jo rahljamo (orjemo, kopljemo) in ji z gnojem vsaj delno vračamo redilne snovi. A kdo se spomni senožeti in pašnikov? Zato je pojav ki ga zgoraj omenjamo le živ dokaz skrajne in ponekod (na plešah) že popolne onemoglosti zemlje.

Poskušajte na jesen pognojiti vse pleše z dobrim hlevskim gnojem pa boste videli kako bo trava spet pognala.

Na tem mestu naj še omenimo, **da je vprašanje gnojenja** zlasti pri nas eno izmed najvažnejših vprašanj za dosego boljših uspehov. Zato bomo o tem še kaj povedali. Janko Furlan

MNENJE DRUGIH

Svoboda in krščanstvo na ustih

Tudi na Koroškem vladajoče stranke rade govorijo o svobodi in krščanskih načelih ne glede na to, kakšna je poveličevana svoboda v praksi. Lansko leto so izvršili popis prebivalstva v Avstriji, zdaj so objavili tudi podatke o koroških Slovencih. Seveda so ti podatki takšni, kakor so jih hoteli imeti vladajoči — v imenu svobode.

Popis so izvršili števni komisarji, »ki so vprav pritiskali na Slovence, naj se vpišejo kot »vindišarji«. (Da bi število Slovencev zmanjšali so se vladajoči izmislili označbo »vindišar«, ki naj bi pomenila Slovenca, ki se je že ponemčil, ter nima nikakšnih kulturnih in političnih zahtev kot pripadnik slovenskega naroda. »Marsikateri zaveden Slovenec je iz strahu pred gospodarskim pritiskom ali možnim političnim preganjanjem pristal na to, da se zapiše kot vindiš«, poroča slovenski »Naš tednik — Kronika« v Celovcu.

»Takšno ravnanje, kakršnega so si dovolili gospodje pri ljudskem štetju, oziroma si ga še sedaj dovoljujejo — to bodi povedano na ves glas krščansko mislečim Nemcem, je udarec v obraz katoliškemu shodu, ki se ima vršiti meseca septembra na Dunaju pod geslom »Svodoba in dostojanstvo človeka.« Omenjeni katoliški list zaključuje: Najodločneje protestiramo proti takemu žaljivemu in ponižujočemu ravnanju z nami Slovenci, kot so ga zagrešile oblasti na Koroškem po krivdi vseh vladajočih strank brez vsake razlike pri lanskem ljudskem štetju«.

Zaradi boljega razumevanja moramo pripomniti, da tudi v Avstriji vladajo krščanski socialisti, kakor na Tržaškem demokristjani.

PROMET v pristanišču

Med 18. julijem in 2. avgustom se je promet skozi tržaško pristanišče gibal tako-le:

TRZAŠKE IN ITALIJANSKE LADJE

»Stadium« je pripeljala iz Rio Marina 1.257 t železne rude in se vrnila v Rio Marino prazna, od koder je zopet pripeljala 1.240 t železne rude in se vrnila prazna. »Maria Cosulich« je priplula iz Sagunta z 2.300 t rud in 265 t plutovine in odplula v Casablanco natovorjena. »Irma« je priplula iz Iskenderuna s 1.106 t in odplula v Bejrut z 260 t. »Maria Carla« je prispela iz Genove s 150 t in se vrnila s 886 t. »Antonio« je priplula iz Ancone prazna in odplula v Carigrad s 384 kub. m lesa. »Patrizia« je priplula iz Carigrada z 12 t blaga in se vrnila natovorjena. »Domenico Jevoli« je prispela iz Splita prazna in odplula v Port Sudan s 500 t lesa. »Treviso« je pripeljala iz Carigrada 1.830 t kromove rude in se vrnila natovorjena. »Sfinge« je pripeljala iz Strattona 7.400 t železne rude in odplula prazna. »Aurora« je pripeljala iz Sidona 10.852 t mineralnega olja in se vrnila v Sidon prazna. »Alga« je prispela iz Benetk prazna in odplula v Kalkuto natovorjena. »Teresa Cosulich« je priplula iz Casablanche s 390 t blaga in se vrnila natovorjena. »Timavo« je priplula iz Bombaya s 786 t in odplula v Genovo s preostalim blagom. »Esperia« je prispela iz Bejruta s 63 t in odplula nazaj natovorjena. »Loredan« je pripeljala iz Carigrada 1.100 t kroma in se vrnila natovorjena. »Lamone« je pripeljala iz Akaja 2.300 t železne rude in odplula v Aleksandrijo natovorjena. »Elba« je pripeljala iz Piombina 3.501 t železne rude in odplula v Benetke prazna. »Indiana« je priplula iz Tripolisa z 8.251 t mineralnega olja in se vrnila prazna. »Barletta« je prispela iz Carigrada s 57 t in se vrnila natovorjena. »Grazia Pellegrino« je priplula iz Benetk prazna in odplula v Monopoli z motornim oljem. »Marinella« je prispela iz Benetk prazna in se vrnila v Benetke prazna.

Priplule so: »Maya« iz Orana s 6.204 t ječmena, »Pianeta« iz Gedda prazna, »Bruciatutto« iz Rotterdama s 5.850 t črnega premoga, »Castel Marino« iz Gdinje s 4.247 t premoga, »S. Antonio« iz Bejruta s 158 t blaga, »Frank« iz Orana s 1.498 t ječmena, »Renato Tomei« iz Rio Marina s 1.808 t železne rude, »Federconsorzi« iz Benetk prazna, »Gaspare« iz Rio Marina s 620 t železne rude, »Francesca« iz Genove z 941 t, «Anna Z.« iz S. Antioca z 2.600 t premoga, »Antares« iz Benetk prazna, »Carluccia Viola« iz Benetk prazna, »Titania« iz Bejruta s 104 t, »Rosario« iz Rio Marina s 1.531 t železne rude, »Andrea Contarini« iz Akaja z 2.100 t železne rude, »Abbazia« iz Hajfe s 49 t, »Alfonso Pellegrino« iz Benetk prazna, »Milano« iz Capetowna z 2.427 t.

Odplule so: »Vomero« v Split prazna, »Alga« na Reko s preostalim blagom, »Campidoglio« v Smirno natovorjena, »Leme« v Buenos Aires s 361 t, »Barletta« v Carigrad s 140 t, »Anna Z.« v S. Antioco prazna, »Triton Maris« v Aleksandrijo s 1.299 t lesa, »Enrica« v Ravenno prazna, »Riri« v Chioggio z 10 t, »Assiria« v Capetown z980 t, »S. Giusto« v New Orleans prazna, »Tritone« v Vancouvre s 1.114 t, »Taola« v Bari prazna in »Vincenzo« v Carigrad s 300 kub m lesa.

GRSKE LADJE

»Andriana L.« je priplula iz Benetk prazna in odplula v Carigrad z 838 t blaga. »Aristodemos« je prispela iz Benetk s 3 t osoljenih kož in odplula v Pirej s 727 t. »Kozani« je prispela iz Benetk prazna in odplula s 110 kub. m lesa. »Astipalea« je priplula iz Benetk prazna in odplula v Pirej s 500 kub. m lesa. Priplule so: »Anna N. Goulandris« iz Hulla s 6.620 t premoga, »Maia« iz Strattona s 3.050 t železne rude in »Tinos« iz Pireja s 1120 t blaga. Odplula je: »Andromaki« v Calamato s 190 kub. m lesa.

AMERIŠKE LADJE

»Joseph Marti« je pripeljala iz Port Arthura 9.744 t koksa in odplula v Benetke prazna. »Harpoon« je prispela iz New Yorka s 500 t blaga in odplula v Pirej s preostalim blagom. »Doctor Lykes je prispela iz Savanaha s 352 t in odplula v Havano natovorjena. »Sealife« je priplula iz Filadelfije z 9.867 t črnega premoga. Odpluli sta: »Exilona v Hajfo s 154 t in »Tuskegee Victory« na Daljni vzhod prazna.

ANGLEŠKE LADJE

»Brescia« je prispela iz Liverpoola z 246 t raznega blaga in se vrnila s 191 t. »British Triumph« je pripeljala iz Falmoutha 10.420 t motornega olja in odplula v Benetke s preostalim blagom. »British Fortune« je odplula na Malto s 7.620 t goriva.

PANAMSKE LADJE

»Desmostenes« je pripeljala iz Tripolisa 4.964 t mineralnega olja in se vrnila prazna. Odplule so: Nadia« v Odeso prazna, »Emili« v Benetke prazna in »Marianne« v Melbourne s preostalim blagom.

NORVEŠKA ladja »Braga« je pripeljala iz Bergena 200 t litega železa in se vrnila prazna. **ARGENTINSKA** »Rio Luian« je prispela iz Benetk prazna. **HOLANDSKA** »Dido« je priplula iz Amsterdama z 211 t in se vrnila z 10 t blaga. **ŠVICARSKA** »Baden« je pripeljala iz Montreala 9.48 t ječmena.

JUGOSLOVANSKE LADJE

»Hercegovina« je priplula iz Carigrada s 650 t in se vrnila s 62. »Skopje« je pripeljala iz Aleksandrije 125 t bombaža in odplula v Pulj prazna. »Sarajevo« je prispela iz Aleksandrije s 176 t in odplula v Bejrut z 2.020 t blaga. »Užice« je priplula iz Hamburga s 115 t in odplula na Reko s preostalim blagom. »Zadar« je prispela z Reke prazna in odplula v Rotterdam s 380 t. »Crna Gora« je priplula iz New Yorka s 165 t in odplula na Reko s preostalim blagom. »Titograd« je prispela iz Aleksandrije s 110 t in se vrnila natovorjena. »Podgora« je pripeljala iz Biserta 6.100 t železne rude.

E. LAGOMARSINO
MACCHINE PER UFFICI - OFFICINA RIPARAZIONI
PISALNI IN RAČUNSKI STROJI - DELAVNICA ZA POPRAVILA

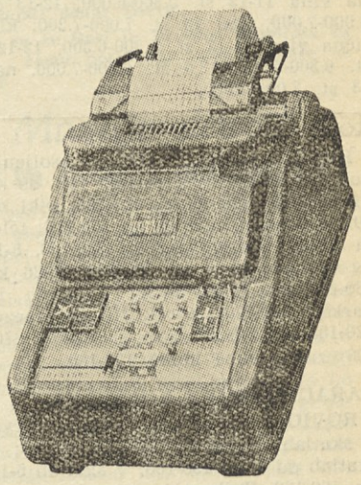

AGENTE PER TRIESTE E PROVINCIA
PREDSTAVNIK ZA TRST IN PODEŽELJE
LODOVICO SAKSIDA
Ulica Canal Piccolo 2 - Tel. 83-24

AVTOPODJETJE S.T.A.R
d. d. TRST
ULICA MORERI 7 - TEL. 56-08
Avtobusna proga: **Trst - Koper**
Vozni red veljaven od 15. maja 1952

ODHOD IZ TRSTA (Avtobusna postaja)	ob delavnikih	ob 13.—	in ob 20.—
	ob nedeljah in praznikih	ob 7.30	in ob 12.30
Prihod v Koper (hotel Triglav)	ob delavnikih	ob 14.15	in ob 21.15
	ob nedeljah in praznikih	ob 8.45	in ob 13.45
ODHOD IZ KOPRA (hotel Triglav)	ob delavnikih	ob 7.30	in ob 16.30
	ob nedeljah in praznikih	ob 10.—	in ob 20.—
Prihod v Trst (avtobusna postaja)	ob delavnikih	ob 8.45	in ob 17.45
	ob nedeljah in praznikih	ob 11.15	in ob 21.15

Prepoved vršenja avtobusne prevozne službe med Trstom in Škofijami ter obratno

Za olajšanje škode po suši

Upoštevajoč ogromno gospodarsko škodo, ki jo je prizadela našim kmetovalcem letošnja izredno huda suša in da ustrežemo želji večini prizadetih, namerava Kmečka Zveza napraviti pri posameznih kmetih na terenu popis te škode pri letošnji letini. Opozarjamo naše kmetovalce pri tej priložnosti, da predvideva celo italijanski, tudi za naše kraje veljaven zakon, da imajo kmetje pravico zahtevati tudi odpis davkov, če so vsled suše in drugih vremenskih neprilik izgubili vsaj dve tretjini svoje povprečne letine kmetijskih pridelkov računajoč povprečje vsaj zadnjega deseletja.

V GROČANO NA "ZELENEM KRASU,,!

Gročana — kje pa je pravzaprav? Se po imenu jo malokdo pozna, zelo redki pa so tisti, ki so bili vsaj enkrat v tej najprijaznejši kraški vasici, ki je komaj uro hoda oddaljena od daleč naokoli znane Bazovice in približno toliko od Kozine. Marsikdo je že drvel po reski cesti mimo nje, skozi Pesek morda jo je od tam tudi videl — saj leži komaj poldrugi tisoč metrov daleč od njega — kao si zapomni imena vseh vasic, mimo katerih je hitel po svojih opravkih ali pa za zabavo v svojem življenju? Grocana pa se je kakor nalašč skrila v zadnji kot svojega zelenega ravnega polja, ki se razprostira med Goličem, ki ga zapira proti vzhodu, Velikim Gradiščem proti severu in Veliko Grobljo (Kokuš) proti severozapadu. Samo proti jugu je odprt ta prelepi kotiček našega Krasa, ki ti kar vsiljuje naziv »Zeleni Kras«. Le precej golo spodnje, proti Pesku stremeče pobočje Velike Groblje te spominja, da si na Krasu; vse drugo je zeleno celo letos, ko je suša tudi tukaj tako pritisnila, da morajo vodo dovažati tovorni avtomobili; saj je Gročana še vedno brez vodovoda

O vodovodu za Gročano, Pesek in pod Peskom, ob železnici ležečo Drago, so pred občinskimi volitvami mnogo govorili, sedaj pa kaže, da je ta zadeva zaspala, čeprav trdijo, da je bil dolinski občini v ta namen že nakazan potrebni denar. V tem volilnem odseku dolinskt občine so dobili vidalijevci, ki vladajo v Dolini, od 143 oddanih komaj 10 glasov. Ne verujemo pa da bi moglo to zavleč zadevo prepotrebnega vodovoda in da bodo dela čimprej začeli, posebno zato, ker so vsi tisti Gročanci, ki so bili zaposleni na delu pri tako imenovani »ekonomiji« zdaj brez zasluška.

Zraven pričakovanega vodovoda žuli Gročance še drugo nič manj važno vprašanje, in sicer pomanjkanje dvolastniškega bloka na cesti, ki pelje iz vasi do gročanskih gozdov, senožeti in pašnikov onstran meje v Jugoslaviji. Od zadnje gročanske hiše (št. 21) do jugoslovanske meje je komaj 400 m. Cesta, ki pelje iz vasi na gročanska posestva pa je zaprta in kmetje morajo napraviti 2 uri dolg ovinek skozi blok na Pesku, da pridejo na svoje zemljišče, ki jim leži takorekoč pred nosom. Seveda je vsled tega ovinka mogoče le omejeno izkoriščati to zemljišče, in sicer le za drva, listje in seno in še to z veliko zgubo časa in dela, medtem ko ostanejo pašniki — polovica teh leži namreč v Jugoslaviji — popolnoma neizkoriščani. Gročanski kmetje si že od leta 1950 (14. junija so vložili prvo prošnjo na ZVU) prizadevajo, da bi se odprl dvolastniški blok na omenjeni cesti za vasjo. Dne 7. junija t.l. so že četrtič ponovili svojo prošnjo, a še do danes ni ZVU niti odgovorila na vse njih prošnje, medtem ko so jim jugoslovanske oblasti pripravljene ustreči

Pred kratkim je ZVU zopet razpisala natečaj za podeljevanje prispevkov za povečanje in izboljšanje poljedelske proizvodnje. Med temi so navedeni tudi prispevki za nakup goveda, in sicer 35% za krave in telice in 50% za bikce. Kako pa je mogoče Gročancem povečati in izboljšati svojo živinorejo, dokler se jim brez vsake potrebe ovira dostop do krme in stelje za njihovo živino? In za kaj gre pravzaprav? Dva redarja na novem bloku in vsa ta zadeva bi bila rešena! Koliko pa jih je na tržaških ulicah, ki omogočajo razkošnim gospojskim avtomobilom, da brezumno drvijo po mestu? Koliko jih je v parku »Revoltella« pri Lovdu za varno letovanje visoke tržaške gospode?

Živinoreja je v Gročani klub vsem oviram, še precej dobro razvita: 115 glav govedi in 50 prašičev na 28 kmetij, kar nam dokazuje, da je to ena že zelo redkih kmečkih vasi v coni A. Zraven teh 28 kmečkih družin živita v Gročani samo še dve družini, ki se ne pečata s kmetijstvom. Kmečki denarni dohodki se omejujejo skoraj izključno na prodajo mleka in goveje živine za zakol. Mleko vozijo v ročnih vozičkih v Bazovico, kjer ga prodajajo prekupčevalcem po 50 lir liter, klavno živino pa prodajajo po 300 lir kg žive teže. Ves vaški pridelek mleka znaša povprečno 2 hl na dan.

Zavarovalnice za govejo živino nimajo, le bazovski vzajemni zavarovalnici pa se ne marajo pridružiti, češ, da jim ta prenizko ocenjuje živino. Bazovci, ki so bliže mesta, dobivajo namreč obilno mestnih kuhinjskih ostankov in pivovarniških droži, vsled česar je njih živina bolje rejena in ima višjo vrednost nego gročanska. Gročanci menijo, da bi na podlagi bazovske cenitve dobili za crkno živino še manj denarja, kot ga dobijo za samo kožo. Ni nam sicer mogoče ugotoviti v kolikor so te trditve točne, vsekakor pa nekaj ni v redu, ako obstoji v vsej coni A — če se ne motimo — ena sama, t.j. bazovska zavarovalnica za govejo živino. V redu ni brškone sedanji način »vzajemnega« zavarovanja, ker to v pravem pomenu besede niti ni vzajemno, ampak je bliže kapitalističnemu špekulativnemu sistemu nego vzajemnosti.

Kakor pri kapitalističnih, tako so namreč tudi pri vzajemnih zavarovalnicah odškodnine za nastale nesreče odvisne od premij, ki jih zavarovanci plačujejo zavarovalnici. Iz tega se sama po sebi razvije težnja, da inkasira zavarovalnica plačala ako pogine. Naplača čim manjše odškodnine, na nasprotni strani pa skušajo zavarovanci, posebno taki s kosmato vestjo, da zavarovalnico opeharijo s tem, da zanemarjajo svojo živino, češ, saj mi jo bo zavarovalnica plačala ako pogine. Namesto vzajemnosti torej interesna borba med zavarovalnico in zavarovanci kar seveda škodi sami ideji.

Kmečke zavarovalnice je treba postaviti na zares pristno vzajemno podlago po načelu, da se mora vsakemu posameznemu kmetu nastala škoda vzajemno, pravilno in pravično razdeliti na vse zavarovalnice. Zavarovanci ne bi plačevali zavarovalnih premij in zavarovalnici ne bi bili potrebni zavarovalni fondi za izplačevanje škode, pač pa bi se živinorejci med seboj pismeno obvezali, da bodo vsi sorazmerno — vsak po vrednosti vse svoje živine — prispevali za vsako nastalo nesrečo.

Za ta način zavarovanja ne bi bila neobhodno potrebna formalna zavarovalna društva, ampak bi zadostovale čisto navadne skupne pogodbe. Brezvestneži, ki bi svojo živino zanemarjali, pa bi se po skupni sodbi vseh zavarovancev kratko-malo iz skupne pogodbe izključili.

Čeprav leži Gročana 450 m nad morjem in več kot 100 m više kakor Bazovica, je njeno polje okrašeno z zelo skrbno gojenimi vinogradi. Vsekakor ne dosega sedanji skuvni vinski pridelek niti 100 hl na leto; najboljši vinogradnik pridela 9 hl. Nekdaj je bil gročanski vinski pridelek obilnejši; sedaj so nasadili in še nasajajo mnogo trt in vinogradništvo se bo zopet dvignilo, posebno, ako bodo s časom pogodili krajevnim razmeram primerne vrste trt; v tem vlada zdaj še precejšnja neopredeljenost. Tudi terana so v prejšnjih časih več pridelali. Čeprav je grozdje z raznovrstnih trt, je sedanje gročansko vino vendarle zelo primerno; zaradi razmeroma visoke lege pa ne vsebuje mnogo alkohola.

Razen navadnih pridelkov, kakor krompirja, fižola, graha itd. uspeva na gročanskem ravnem polju tudi žito; predvsem pšenica in ječmen. Nekatere družine so do polovice leta preskrbljene z domačim kruhom. Letos je bil tam s svojo mlatilnico Hrvatin od Koroščev (Sv. Barbara) na Miljskem hribu; kmetje so bili z njegovim delom zadovoljni. Kakor je že zgoraj omenjeno, se iz vasi izvažata le mleko in klavna živina, vsi drugi pridelki se uporabijo doma. Stare gročanske rodbine so Ražmi, Racniani in Grahonje.

Kdor se želi vsaj za nekaj ur rešiti iz zastrupljenega mestnega ozračja in se navžiti prirodne lepote ter priti v dotiko z našim zdravim pridnim in bistrim kraškim ljudstvom, naj obišče to izredno ljubko vasico. Nekdaj ni bilo to tako lahko, danes pa se lahko v avtobusu pripelješ tja do Peska, kjer se ti skozi divje-romantično, ogromno razpoko med Krasom in Malim Krasom na dnu katere žubori Glinščica, odpre krasen razgled na morje do Pirana in Savudrije.

Kdor se ne boji kozjih stez, se lahko pripelje po železnici do Drage in jo od tam čez drn in strn udari do Peska. Zaradi šolskih otrok, ki morajo po stezi v šolo na Pesek, bi bilo potrebno, da se steza vsaj za silo popravi.

-od-

TRŽNI PREGLED

Okoli 15. avgusta nastopajo v Italiji poletne počitnice, ki so znane pod imenom »ferragosto«. Tedaj zaprejo trgovinska podjetja svoje obrate navadno za teden dni. Zaradi hude vročine so se letos začele te počitnice že poprej. Tako so bili ta teden posli na trgih zelo omejeni. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene. Kljub temu se opaža zmanjšanje ponudbe, kar ima za posledico utrditev cen.

Utrditev se opaža na trgu s prašiči, krmo, olivnim oljem in koruzo.

Prav tako so se cene učvrstile na trgih s pšenico in klavno živino. Cene sira so ostale neizpremenjene. Temu nasprotno je neoluščeni riž nekoliko popustil. To velja tudi za debele svinje in suho sadje.

ŽITARICE

PADOVA — Pšenica mehka fina 6.900-7.000, dobra 6.850-6.900; koruza marano 6.000-6.100; amerikanska hibridna koruza 5.900-6.000; bela koruza 5.900-6.000; rž 6.700-6.800; oves 5.600-5.700; ječmen 6.700-6.800.

MANTOVA — Riž srednje vrste: P. 6 12.400-12.600 lir stot; vialone nano 13.300-13.500; riž fin: vialone nero 13.600-14.000; riž extra: R.B. in Sesia 12.800-13.000; arborio 14.800-15.000.

ŽIVINA

ROVIGO — Živina za rejo: voli 240-280; krave 240-280; junci in junice 270-280; teleta 270-280. Klavna živina: voli 290-310; krave 270-290; junci 280-310; teleta 450-460. Prašiči: debeli 270-280; prašički za rejo 300-350. Piščanci 570-620; kokoši 530-550; purani 400-450; golobi 400-450 par; race 380-400; gosi 300-320; zajci 180-200. Jajca 28 lir komad.

MLEČNI IZDELKI

CREMONA — Maslo I 850-860, II 770-780, III 760-770, IV 740-750; sbrinz svež 480-560, star 3 mesece 530-540; provolone svež 440-480, star 3 mes. 530-540; trdi sir «grana» svež 520-530, zimski 1951-52 580-600, majski 1951 600-630, zimski 1950-51 720-740; ementhal svež 490-530, star 3 mes. 530-540; italico svež 350-380; taleggio svež 320-340.

OLJA

FIRENZE — Olivno olje extra do največ 1 stop. kisl. 440-450, do največ 1,50% kisl. 430-440, do največ 2,50% kisl. 420-430; do največ 4% kisl. 410-420; dvakrat rafinirano A 450-460, B 420-430; semensko olje navadno 350-360; olje iz zemeljskih lešnikov 385-395.

VINA

FIRENZE — Za stot fco klet proizvajalca, vina proizvodnje 1951: navadna vina 9-10 stop. 2.900-3.800, 10-11 st. 4.500-5.500; nad 12 st. 5.500-6.000; cenjena vina 11-12 st. 5.300-6.000, 12-13 st. 6.000-7.000, nad 13 st. 7.000-7.200; klasična vina 11-12 st. 5.500-6.300, 12-12,5 st. 6.300-6.800, 12,5 st. 6.800-7.000. nad 13 st. 7.000-7.500.

KOŽE

REGGIO EMILIA — Za kg osoljenih kož fco skladišče grosista: voli do 40 kg 325-335, nad 40 kg 315-325; biki do 40k g 290-300, nad 40 kg 260-270; teleta 3-6 kg 750-770, 6-8 kg 720-730, 8-12 kg 620-630, 12-20 kg 510-520, 20-26 kg 430-440; teleta do 30 kg z glavo in parklji 360-370; konji 210-220; mezgi 170-180 osli 140-145; ovni suhe kože 670-700; zajci (suhe kože) 170-180.

PARADIŽNIKOVA KONSERVA

ROVIGO — Paradižnikova konserva v skatlah od ½ kg 180-190 lir kg; v škatlah od 1 kg 155-160; v škatlah 5-10 kg 120-130. Trikrat koncentrirana paradižnikova konserva v škatlah ½ kg 200-210 lir kg, v škatlah 1 kg 190-200, v škatlah 5-10 kg 155-165 lir kg.

PAPIR

MILAN — Časopisni papir v valjih 10.800 lir stot, v polah 13.500-14.500; tiskovni papir satiniran neklejen 14.500-16.000, srednje vrste 19.500-22.500; pisarski papir navaden 15.500-17.000, srednje vrste 21.500-24.000, fin 28-32.000; trikrat klejen za obrazce 28-32.000; registrski navaden 20-24.000, srednje vrste 25-29.000, fin 31-36.000; pisemski srednji 25-29.000, fin 29-34.000, extra 35-38.000; prepisni papir za kopije 43-48.000; pološčeni srednje vrste 30-33.000, fin 37-41.000; risarski papir 43-48.000; pellure beli in barvani 28.500-33.000; ovojni papir navaden 8-9.000, srednji 15-17.000; beli kalandrirani za kavo 10-11.000; pergamin navaden 40, 60, 80 g. 21-23.000, extra 30, 40, 60 g. 28-31.000; ovojni prosojni pergamin 30 g. 33-38.000,, 40-50, 60 g. 30-33.000; klobučni papir navaden 22-24.000, srednji 27-30.000, beli fin 31-34.000; ovojni sivi 6-7.000; slamnati za mesarje 5.500-6.500. Kartoni beli 9.500-10.500; karton siv navaden 5.500-7.000, siv fin 8-9.000. Kartončini beli in barvani navadni 23-27.000, fini 33-38.000, tipa Bristol 41-46.000; kartončini pološčeni fini 42-46.000.

KAVA

TRST — Srednje cene za ocarinjeno blago od uvoznika do grosista fco skladišče, za kg netto: Gimma 1.340 lir; Moka Hodeidah 1.380; Bali Robusta 1.160; Uganda 1.210; Rio N.Y. 5 1.245; Rio N.Y. 2 1.270; Santos Superior 1.300; Santos extra 1.430; Haiti naravna 1.440; Salvador 1.485; Kostarika 1.550.

Srednje cene z vira proizvodnje fco hangar Trst za 50 kg netto: Haiti naravna 58 dolarjev; Salvador 65 dol.; Kostarika 69,50 dol.; Gimma 440 šilingov; Moka Hodeidah 1 458 šil.; Bali Robusta 375 šil.; Uganda 376 šil.; Rio N.Y. 5 54 dol. fob; Rio N.Y. 2 56,50 dol.; Santos Superior 59,30 dol.; Santos extra 62,50 dolarja.

KAKAO

TRST — Accra lanski pridelek proti vkrcanju v avgustu - septembru 317 šilingov za 50 kg cif Trst; Accra nov pridelek proti vkrcanju v oktobru - decembru 290 šil. cif Trst; Trinidad Plantation boljše vrste 325 šil. fob vir proizvodnje, srednje vrste 310 šil.; Summer Arriba Ecuador 45 dolarjev za 50 kg fob odhod; Ceylon EA 1 356 šil. cif, Ceylon A 1 336 šil.; Ceylon EB 1 325 šil.; Bahia 267 šilingov ali 37,40 dolarja proti vkrcanju v oktobru - novembru fob odhodno pristanišče.

SLADKOR IN POPER

TRST — Čehoslovaška je menjala valuto v prodaji svojega sladkorja v kristalu in namesto v dolarjih in funtih šterlingih njen sladkor kvotira zdaj v švicarskih frankih. Za kupčije sklenjene v tranzitu zahtevajo 545 švic. frankov za 1000 kg fob Trst.

Cene madžarskega sladkorja so nekoliko popustile in sicer na 148 dolarjev za metrsko tono fco-prevoz Trst v kliringu in 45 funtov šterlingov fob v tranzitu.

Pripravljeno blago v prosti luki kvotira 144 dolarjev fco vagon odhod.

Cena **popra** se je nepričakovano dvignila; tako je n.pr. vrsta Malabar pred kratkim časom stala še 1.250 šilingov, medtem ko danes kvotira 1.350 šil. za cwt cif Trst; Pellicherry stane 1.265 šil.; Ceylon 1120; Sarawak 1.115; Singapore 1.120; Lampong 1.180; Sarawak beli 1.120.

ZELENJAVA IN SADJE NA TRŽAŠKEM TRGU NA DROBNO

Krompir 34-36 lir kg; paprika 50-60; paradižniki 40-80; bučice 50-90; fižol v stročju 100-200; melancane 60-70; radič 160-280; solata 140-160; zelje 90-100; čebula 70-80; kumare 80-90.

Breskve 50-80 lir kg; hruške 40-120; slive 60-80; jabolka 68-80; grozdje 70-120; fige 88-100; limone 180-200; dinje 80-100; cimbori 68; banane 360-450 lir kg.

Tudi pri cenah sadja in zelenjave se pozna suša.

IZVOZ ITALIJANSKEGA RIŽA

Pod tem naslovom je »Gospodarstvo« v zadnji številki prineslo poročilo o količini izvoza italijanskega riža. Glede cene, ki smo jo v listu označili s 6900 za julij in 7000 lir za junij, moramo danes dodati razlago, da se ta cena nanaša na **neoluščeni riž** kakor ga oddaja pridelovalec industrijcu.

Odbor za cene v Rimu je določil novo ceno neoluščenemu rižu na 6000 lir za stot, medtem ko je ustanova Ente Nazionale Risi predložila ceno 6800. Po razlagi, ki jo je priobčila ta ustanova, se nova cena ne nanaša na pridelek nove sezone, ampak samo za preostanke iz prejšnje.

Na borzi v Mantovi se je cena neoluščenemu rižu P6 tipa vialone sukal okoli 7300—7500, finejša vrsta 7600—7800. **Oluščeni riž** stane 12.400—12.600 lir, vialone nano 13.300—13.500.

Cene za ostale vrste glej pod poročilom o žitaricah!

MEDNARODNA TRŽIŠČA

Razvoj cen surovinam na mednarodnih trgih ne kaže enotnih smernic. Cene nekaterih surovin so nazadovale, cene drugih so z druge strani napredovale. Tudi v Ameriki se čutijo posledice suše, ki je poškodovala bombažne nasade v devetih ameriških državah, ki so članice Združenih držav. To je imelo za posledico precejšnji skok cene bombažu. Cene nekaterih drugih surovin zlasti neželeznih kovin so nazadovale. Pa tudi cena kavčuka na londonskem trgu je šla navzdol.

ŽITARICE

Po precejšnjem skoku so se cene žitaricam ustalile na točki, ki je samo za malenkost višja. Pšenica je v tednu do 8. avgusta napredovala od 234 3/8 na 234 5/8 proti izročitvi v septembru, medtem ko je cena koruze nazadovala od 181 na 180 1/8 stotinke dolarja za bušel. Dobra bo žitna letina v Kanadi, kjer računajo z rekordom. V ZDA je suša precej pokvarila letino.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Cena sladkorja na newyorški borzi je ostala v tednu do 8. avgusta v bistvu neizpremenjena in se suka okoli 4,05 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi in 4,07 (teden poprej 4,05) proti izročitvi v septembru.

Trg s kavo je splošno miren. Cena v New Yorku je bila 8. avgusta 53,88 (53,90 teden poprej) proti izročitvi v septembru, 53,89 (53,05). Poročila trdijo, da je vročina vplivala na potrošnjo **kakava.** V vroči sezoni se uživa kakao v manjših količinah. Cena je v tednu do 8. avgusta nazadovala od 34,60 na 32,484 proti takojšnji izročitvi in od 34,48 na 32,15 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v septembru.

KAVČUK

V Londonu je kavčuk nazadoval od 26 na 24 1/8 penija za funt proti takojšnji izročitvi in od 26 na 25 3/8 proti izročitvi v septembru. **V New Yorku so zabeležili obraten pojav,** t. j. napredovanje od 29,75 na 30,45 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v septembru in od 28,20 na 28,75 proti izročitvi v decembru.

VLAKNA

Kakor že omenjeno v uvodu, je **cena bombaža** napredovala predvsem zaradi poročila o škodi, ki jo je napravila suša nasadom v Združenih državah. Poročila ameriškega ministrstva za kmetijstvo cenijo zdaj pridelek na 14,735.000 bal, medtem ko so lansko letino v tem času cenili na 17.276.000 bal; dejanski pridelek je lani dosegel 15,130.000 bal. Letos je bila zmanjšana zasajena površina, in sicer od 26,798.000 na 26,051,000 akrov. Pridelek po akru cenijo letos na 277,4 funta, medtem ko so ga lansko leto cenili 287,7 funta ter je dejansko znašal 274,5 funta. Cena bombaža v New Yorku je 8. avgusta znašala 28,70 (teden poprej 38,23) proti izročitvi v oktobru in 28,50 (38) proti izročitvi v decembru. **V Aleksandriji** je cena karnaka ostala neizpremenjena pri 125 talarjev za kantar (99 funtov). Volna je v New Yorku nazadovala od 148 na 141,5 stotinke dol. proti izročitvi v oktobru in od 144 na 138 proti izročitvi v decembru. V Franciji (Roubaix) je cena napredovala od 1320 na 1350 frankov za 100 kg proti takojšnji izročitvi. V Avstraliji je trg z volno zelo miren.

Cena cinka je v New Yorku nazadovala za 1,5% pri glavnih proizvajalcih; cink Saint-Louis proti takojšnji izročitvi 13,50 (teden poprej 15) stotinke dolarja za funt. **V Parizu** je cena nazadovala za 9%. **V Londonu** je razmeroma močno nazadovala cena cina, in sicer od 962 na 924 funtov za tono. V New Yorku je ostala cena neizpremenjena pri 121 1/2 stotinke dolarja za funt; cena **bakra** je v New Yorku ostala neizpremenjena pri 24,62 stotinke dolarja za funt. **Živo srebro** se suka okrog 194 dolarjev za steklenico (76 funtov). **Cene v Zahodni Nemčiji** 9. VIII.: svinec 162,00 DM za 100 kg; cink 138,00; baker 342,50; cin 1154,00 DM za 100 kg.

V Zahodni Nemčiji so odpravili **nadzorstvo nad cenami železa,** kar je imelo za posledico podražitev; vendar niso cene posebno napredovale. Surova pločevina je danes za 70 DM pri toni dražja.

LESNI TRG V NEMČIJI NEJASEN

Na lesni borzi v Koelnu dne 4. avgusta ni bilo posebnega zanimanja za rezani les. Ponudba je zdaleč presegla povpraševanje, ki je bilo usmerjeno predvsem določenim vrstam. Cene domačega rezanega lesa so odvisne od svetovnih cen. Na svetovnem trgu pa še ni zavladala popolna jasnost. **Poročila s severnega trga,** t. j. iz skandinavskih držav, govorijo o precejšnji ustalitvi, temu nasprotno kažejo cene lesa iz jugovzhodne Evrope še vedno težnjo k nazadovanju. To ima za posledico pomanjkanje prave orientacije na nemškem trgu.

HMELJ

Povpraševanje po hmelju se je na ameriškem trgu v zadnjih dveh tednih povečalo. Temu nasprotno, pojema ponudba. V Nemčiji je danes na razpolago samo še vrsta Hallertauer. Cene so bile čvrste. Hallertrauer se je prodajal po 475—500 DM za 50 kg, Hersbrucker pa po 470—480 DM.

Hmelj v Savinjski dolini je letos precej pokvarila suša. Po dosedanjih cenitvah bodo pridelali okoli 900 ton hmelja, medtem ko so ga lani pridelali okoli 1200 ton. Hektarski donos bo desegel 700 kg, v dobrih letinah pa doseže 900 kg. Tvrdka »Hmezad« je zgradila 2,5 km dolg odvodnik od Ložnice do Savinje pri Polzeli, da bi hmeljsko področje zavarovala pred poplavami. Sodijo, da bo hmelj približno po 400 din. Verjetno bo povpraševanje po jugoslovanskem hmelju precejšnje, ker je tudi drugod, kakor n. pr. v Nemčiji, prizadela hmelj suša.

Ameriško zanimanje za italijansko mehanično industrijo

Te dni se je mudil v Italiji ravnatelj ameriške jeklarne »Republic Steel Corporation«, ki izdela na leto okoli 12 milijonov ton finega jekla. M. W. T. Adams je proučeval možnost, da bi njegova družba kupila v Italiji razne mehanične izdelke za industrijo ZDA. Ameriška podjetja bi kupila za okoli 10 milijonov dolarjev italijanskih izdelkov (6 milijard lir) do konca leta 1953. Mr. Adams si je ogledal razne tovarne kakor Breda, Alfa Romeo, Innocenti, Ercole Marelli, Cofler

Mr. Adams je ugotovil, da so cene nekaterih proizvodov, kakor električnih motorjev, nekoliko nižje kakor v ZDA.

BORZA

VALUTE V MILANU

	29. VII. 1952	1. VIII.	Min.	Maks.
Funt šterling	7.700	7.850	7.770	7.850
Napoleon	6.000	6.200	6000	6.200
Dolar	644	655	644.—	655
Francoski frank	162,50	162.50	158.—	162,50
Švicarski frank	150,26	158	150,26	153.—
Funt št. papir	1.660	1.670	1.655	1.670
Avstrijski šiling	24	23,80	23.80	24
Zlato	800	818	800	818

BANKOVCI V CURIHU
dne 12. VIII. 1952

ZDA (1 dol.)	4,28½	Belgija (100 fr.)	8.03
Anglija (1. f: št.)	10,90	Holand. (100 fl.)	105.50
Francija (100 fr.)	1,03	Švedska (100 kr.)	69,—
Italija (100 lir)	0,66½	Izrael (1 f, št.)	—
Avstrija (100 šil.)	15,65	Španija (100 pez.)	8.50
Čehoslov. (100 kr.)	70	Argent. (100 pez.)	19,50
Nemč. (100 mark)	95,—	Egipt (1 f. št.)	9,55

VREDNOSTNI PAPIRJI V TRSTU

	30. VII.	5. VIII.	Min.	Maks
Južna železnica	1.485	1.485	1.365	1.495
Splošne zavarov.	8.460	8.460	8.215	8.580
Assicuratrice	2.620	—	2,550	—
Riun. Adr. Sic.	4.600	—	4.300	4.60
Jerolimič	5.230	—	—	—
»Istra-Trst«	850	—	—	—
»Lošinj«	8.400	—	—	—
Martinolič	2.500	2.500	—	—
Premuda	8.400	8.400	—	—
Tripkovič	8.600	8.600	—	—
Tržaški tramvaj	—	—	—	—
Openski tramvaj	1.500	1.500	—	—
Terni	240	240	240	242
ILVA	296	295	296	303
Zdr. jadr, ladjedel.	69	69	67	69
Ampelea	800	800	—	—
Arrigoni	1.000	1.000	—	—

Vestnik KMEČKE ZVEZE
SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I. - TELEFON ŠT. 54-58

Umetno oplojevanje živine

Tudi na področju cone A Tržaškega ozemlja se uvaja v zadnjem času umetno osemenjevanje ali oplojevanje krav. Nekateri naši živinorejci niso nič kaj preveč vneti in se skoroda protivijo temu načinu obrejanja njihovih krav.

Ta odpornost pa ni upravičena, vsaj ne iz vidika umne in gospodarske živinoreje. Dandanašnji se poslužujejo umetnega osemenjevanja krav, in tudi druge domače živine, več ali manj živinorejci po vseh naprednih deželah. Premnogi umni kmetovalci so si s tem načinom prihranili toliko truda in skrbi ter večkrat tudi znatnih stroškov, da niti ne pomišljajo več na povrnitev k staremu, popolnoma naravnemu načinu osemenjevanja svojih krav. Vzroki za to delno odpornost pri naših živinorejcih tičijo po našem mnenju brzkone v nezadostnem in nepravilnem raztolmačenju tega važnega in delikatnega problema našim kmetovalcem. **Tudi pri tej priliki moramo zopet podčrtati pomanjkljivost strokovnega pouka in izobrazbe naših kmetovalcev na splošno; za to pomanjkljivost nosi predvsem odgovornost tukajšnja oblast, ki tem kmetovalcem ne da na razpolago dovolj strokovnjakov, ki popolnoma obvladajo slovenski jezik, to je jezik ogromne večine domačih kmetovalcev in živinorejcev.**

Problem, kakršen je ravno tudi umetno osemenjevanje, je po našem mnenju treba razložiti in nakazati njihovo pravilno rešitev preprostemu kmetovalcu v njemu popolnoma doumen načinu. To se more zgoditi le s prav poljudno obrežložitvijo teh problemov in to čim pogostejše, rekli bi v stalnem in tovariškem, če že ne prijateljskem, stiku strokovnjaka s kmetovalcem. Pravilno pojmovanje takih problemov zahteva tudi dolge in temeljite diskusije raznovrstnih činiteljev in vprašanj, katere diskusije so mogoče samo med ljudmi, ki se medseboj popolnoma razumejo. Tega razumevanja pa ne more biti med ljudmi, ki ne obvladajo jezika, v katerem se morajo voditi potrebne diskusije. Na našem področju in pri današnjem stanju tukaj službujočih kmetijskih strokovnjakov in njihovih pomagačev žal tega razumevanja ne more biti.

Iz tega pa izvira tudi posledica o pomanjkanju pravilnega pojmovanja težjih strokovnih problemov, kakršen je prav umetno osemenjevanje krav in kar hkrati ustvarja tudi nezaupanje prizadetih do oblasti in do njihovih pooblaščencev.

Ceprav ni naša naloga in ni tukaj mesto najbolj primerno za obrazložitev navedenega problema, bomo prizadetim živinorejcem omenili nekaj važnejših prednosti, ki jih nudi umni živinoreji umetno osemenjevanje krav, v kolikor se to izvaja s pomočjo strokovno res izvežbanega osebja.

1. Umetno osemenjevanje preprečuje širjenje raznih kužnih bolezni, zlasti pa jalovosti krav, katero širjenje je skoroda nemogoče preprečiti pri navadnem skoku, oziroma dotiku bika s kravo.

2. Umetno osemenjevanje omogoča obrejevanje krav z bikom prav visoke rodovske živinorejske vrednosti in to tudi na prav veliko razdaljo z enostavnim prenosom ustrezno shranjenega semena ne da bi morali niti krava, niti bik iz domačega hleva na večkrat zelo dolgo in slabo pot.

3. Pri umetnem osemenjevanju dobijo od enega samega skoka dobro odbranega bika dovolj semena za oploditev tudi 30 in še več krav, kar pomeni, da zadostuje vzdrževanje enega samega, najboljšega bika, za oploditev istega števila krav, za katero je treba vzdrževati pri normalnem, naravnem skoku približno 30 bikov.

4. Oploditev umetno osemenjene krave se izvrši z isto oziroma, kakor je praksa pokazala, še z večjo gotovostjo, kakor pri normalnem skoku.

5. Potomci ali teleta umetnega osemenjevanja so se izkazali pri dosedanjih izkušnjah, ki gredo že preko 10 rodov, popolnoma enakovredni potomcem iz normalnega obrejenja (naravna sta v bistvu oba načina obrejenja, razlika je le v dovodu samčevega semena v nožnico pojajoče se krave).

Obstajajo sicer še druge, več ali manj važne prednosti, ki jih nudi gospodarju živinorejcu umetno osemenjevanje. Naj navedemo med drugim samo prihranek na času, ko ni potrebno več goniti pojajočih se krav z doma, včasih tudi na prav znatne razdalje in po nevarnih poteh.

Vsekakor damo našim živinorejcem popolno zagotovilo, da z umetnim osemenjevanjem svojih krav ne bodo imeli nobene škode, **če bo le to izvršeno s pomočjo izvežbanih in vestnih oseb,** kajti za uspeh tega načina osemenjevanja nam jamčijo poiskušnje v naprednih živinorejskih deželah.

Dolžnost odgovornih oblasti na ostane, da nudijo našim kmetovalcem toliko potrebni in zaželjeni strokovni pouk ter izobrazbo v slovenščini, to je v njihovem materinem jeziku, kar je gotovo predpogoj za dosego res zadovoljivih uspehov tudi na tem gospodarskem področju.

KMEČKI KOLEDAR

Važna kmečka dela v drugi polovici avgusta:

Na njivi in polju: Še je čas za setev jesenske repe in koruze za zeleno krmo. Ker je letos veliko pomanjkanje sena je treba sejati čim vec zelene krme. Na zavetne njive sadimo še ohrovt in broklje. Fižol moramo sproti pobirati, kakor hitro je stročje suho in če ga je suša še kaj pustila. Omlatiti in očistiti ga je treba nemudoma in ga tudi razkužiti z ustreznimi sredstvi, da ga ne bo razluknjal in uničil fižolar.

Koruzo, kjer je suša ni uničila že prej moramo pobrati kakor hitro je zrela. Za njo zasejemo njivo takoj z mešanico zelene krme (120 kg njivske grašice in 80 kg ovsa ali pa ječmena na hektar), ki jo boš lahko že novembra kosil živini. Krmni pesi in korenju potrosi čilskega ali apnenega solitra (50 na hektar) in ju okopaj še enkrat da se bosta do jeseni še dobro razrasla in odebelila.

Na vrtu: Presajaj še poletno glavnato solato in broklje ter endivijo. Primeren je čas za setev radiča, katerega boš lahko še letos večkrat rezal. Sejati moraš čebulo na rodovitno rahlo zemljo, če hočeš imeti pred zimo rastlinice iste za presajanje. Vso vrtnino moraš prav pridno zalivati in rahljati zemljo presajenim rastlinam. V senčno in vlažno lego lahko že seješ spinačo in motovilec ter zimsko glavnato solato, kakor tudi solato rezivko-kodrasto. Primeren je čas za setev zgodnjega pomladanskega zelja in za presajanje cikorije ter vrtnih jagod.

V vinogradu: Poškropimo še enkrat ter primešamo na 100 litrov 1 kg škropilnega žvepla Mormino. Zrahljajmo zemljo na vrhu, če je ta že stlačena. Zadnji čas je, da zrahljamo zemljo tudi starim trtam in jih potem pustimo pri miru do trgatve. Zatiraj ose in druge škodljive živali, ki uničujejo grozdje.

V sadovnjaku: Podvizati je treba s cepljenjem mladih sadnih dreves «v speče oko«. Cepiče odrežemo na drevesih, ki že stalno rodijo dober in obilen sad. Zato opravilo uporabljaj le prav oster cepilni nož. Breskve moraš odrezati — vsaj skrajšati in razredčiti jim moraš poganjke, če imajo močno rast — takoj potem, ko si z njih pobral sad.

Oljčna drevesa je treba okopati in pognojiti vsaj pod krošnjo, da bo sad bolj debel in donosen za olje. Zrahljano zemljo zasej z inkarnatno deteljo, katera zelo prija oljkam kot zeleno gnojenje. Po potrebi boš inkarnatno deteljo porabil za zeleno krmo.

V kleti: Pazi, da se vino ne skisa. Zato naj bo posoda vedno dobro začepena ali zamašena. Polprazno in prazno vinsko posodo moraš dobro zažveplati, oziroma zadimiti, da se vino in posoda ne bosta kvarila. Če je vino že nakislo, uporabi ga čimprej. Ako imaš tega več, zaustavi v njem vsaj začasno nadaljnje kisanje z metabisolfitom (10 gramov na hektoliter vina) in posvetuj se s kletarskim strokovnjakom, kako moraš s takim vinom nadalje ravnati. Kis, sadje, krompir in drugi pridelki ne spadajo v dobro vinsko klet.

V shrambi: Razkužiti moraš shrambo z ustreznimi sredstvi — ogljikov žveplec in tetraklorid ter DDT pripravki — ker se v tem času še največ razmnožujejo raznovrstni škodljivci pridelkov. Shramba naj bo tudi zračena in tako tudi novi pridelki.

„GOSPODARSTVO“

Izhaja vsak drugi petek. — UREDNIŠTVO in UPRAVA: Trst, Ulica Geppa 9, tel. 89-33. — CENA: posamezna številka lir 20; za Jugoslavijo din 15; za cono B din 10. — NAROČNINA: za STO in Italijo letna 400 lir, polletna 220 lir. Pošt. ček. račun »Gospodarstvo« št. 11-7084; za Jugoslavijo letna 360 din, polletna 180 din, čekovni račun pri Komunalni banki: ADIT 6-90603-7 Ljubljana; za Cono B letna 260 din, polletna 140 din, naročnine se polagajo pri Centru tiska — Koper; ostalo inozemstvo 1 dolar. — OGLASI se naročajo pri PUBBLIPRESS, Trg C. Goldoni 4, Trst, tel. 93-589, ali neposredno pri upravi »Gospodarstva«. — CENE OGLASOV: za vsak m/m višine v širini enega stolpca 40 lir, za inozemstvo 60 lir.

Glavni urednik dr. Lojze Bercé
Odgov. urednik dr. Stanislav Oblak
Založnik: Založba »Gospodarstva«

PRISPEVKI ZVU ZA KMETOVALCE

Zavezniška vojaška uprava je odobrila za tekoče polletje potrebne prispevke za pobude, ki zadevajo izboljšanja in povečanja krajevne poljedelske proizvodnje; v ta namen bodo dani:

1. Prispevki, ki lahko dosežejo največ 38% za gospodarska izboljšanja (gradnje, razširitve in preureditve poslopij) in za zemeljske spremembe (globoko oranje za zasaditev trt in sadnega drevja ter za ustvaritev novih številnih površin).

Kmetovalci, ki mislijo izvesti omenjena dela, morajo vložiti prošnjo na Področno kmetijsko nadzorništvo — oddelek za zemljiška izboljšanja — Trst — Ulica Ghega štev. 6-1 - tel. 51-56. Rok za vlaganje prošenj zapade:

a) 25. avgusta t.l. **za zidanje raznih kmečkih stavb,** naprav za namakanje itd.

b) 31. oktobra t.l. za oranje in zasaditev trt in sadnega drevja.

Kmetijsko nadzorništvo bo za vsak primer obvestilo zainteresiranca o možnosti prispevka, nakar bo šele lahko predložil prošnjo s zadevnimi predpisanimi dokumenti.

2. **Prispevek za nakup trtnih sadik sadnega drevja** v najvišjem iznosu 60%. Nakup bo skupno izvedlo Kmetijsko nadzorništvo, ki bo skrbelo, da bodo sadike prvovrstne in bodo nudile vsa potrebna jamstva za dober uspeh nasadov.

Rok naročitev za jesenska sajenja poteče 15. oktobra t.l. in za spomladanska pa 15 decembra t.l. Za omenjene naročitve mora prosilec položiti na račun 2 liri za vsako trto in 15 lir za vsako sadno drevo.

3. **Prispevek za nakup vrtnic in čebulic tulipanov** v najvisjem iznosu 40% izdatkov. Rok za naročitev, najmanj 100 vrtnic in 300 tulipanov poteče 31. avgusta t.l. Ob naročitvi mora prosilec dati na račun lir 40 za vsako vrtnico in lir 10 za vsako čebulico.

4. **Prispevek za nabavo kmetijskih strojev** v najvišjem iznosu 30%. Prošnje je treba vložiti do 30. septembra t.l. (dana bo prednost onim strojem, katere bo posebna komisija smatrala bolj primerne za naše področje).

5. **Prispevek za nakup prvovrstnih krav in bikov** v najvišjem iznosu 35% za krave in telice ter 50% za bikce. Prošnje je treba vložiti do vključno 31. avgusta t.l.

6. **Prispevek za nakup racijonelnih panjev in sladkorja** (za zimsko pitanje čebel) v najvišjem iznosu 30%. Prošnje je treba enako vložiti do 30. septembra t. l.

Prošnje in prispevke pod členom 2 in vseh naslednjih morajo biti naslovljene na Področno kmetijsko nadzorništvo — Ulica Ghega štev. 6-1 - tel. 86-73.

Vse omenjene pobude in izvedba potrebnih del spadajo pod veljavne zakonske določbe in pravilnike, s katerimi se kmetovalci lahko seznanijo v uradu Kmetijskega nadzorništva.

Obvestilo kmečke zveze

Kmečka Zveza v Trstu obvešča vse dvolastnike, ki imajo svoja zemljišča v Jugoslaviji, da morajo vložiti prošnje za sekanje drv do vključno 15. septembra 1952.

Za vsa podrobna obvestila naj se prizadeti obrnejo na sedež Kmečke zveze v Trstu, Ulica Fabio Filzi 10-I.

Tajništvo

MIZARJI KMETOVALCI PODJETNIKI! *Deske smrekove, macesnove in trdih lesov, trame in parkete nudi najugodneje*
CALEA
Tel. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24

AVTORIZIRANI GRADBENIK
MARTELLANI (Martelanc) MAKS
Izvršuje vsa gradbena in obnovitvena dela, načrte in proračune
Trst, Salita Contovello 20
Telefon: 31-025

SILVIO SERIN
Import - Export
TRIESTE
VIA MADONNA DEL MARE 4 - TEL. 80-80
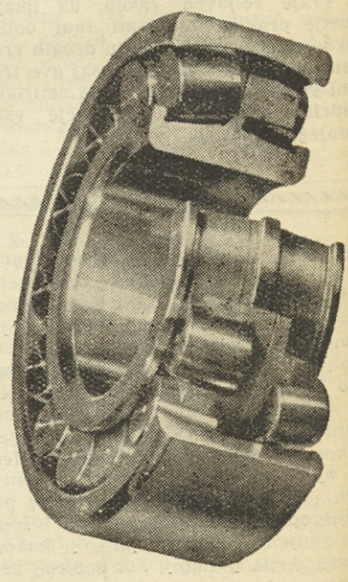
CUSCINETTI A SFERE ED A RULLI
Utensileria - Strumenti di misura
Kroglični in valjčni ležaji
Orodje - Aparati za merjenje

AVTOPODJETJE
STAR

Tovorni prevozi Tel. št. 5608 Osebni avtobusni prevozi
AVTOGARAŽA - TRST
ULICA MORERI 7 — ROJAN